

RIEN

DOOR

FROUKE BAKKER

G·F·CALLENBACH N·V·NIJKERK

RIEN

PENTEKENINGEN VAN RIE REINDERHOFF

RIEN

DOOR

FROUKE BAKKER

G. F. CALLENBACH N.V., UITGEVER, NIJKERK.

HOOFDSTUK I.

Mag ik mee, hem van de trein halen? 't Is morgen toch Woensdag. Zou Rien het fijn vinden, Vader, om bij ons te komen?"

Mijnheer Stolk glimlachte. „Hoeveel keer heb je dat al gevraagd? Je moet bedenken, dat Rien hier komt omdat zijn vader naar Curaçao gaat en zijn moeder dood is. De reden waarom hij komt is niet plezierig.” „Maar waarom neemt oom Max hem dan niet mee?” „Omdat hij niet weet, of Rien daar vooruit kan. En ook omdat hij niet zeker weet of z'n betrekking daar vast is. Bovendien is Rien geen sterke jongen. Het klimaat daar is niet voor iedereen geschikt.”

„Ik weet heelemaal niet meer hoe hij er uit ziet. Is het zes jaar geleden dat ik hem gezien heb? Toen was ik dus zes. Waarom kwam oom Max dan zo weinig bij ons? Groningen is toch niet zo ver?"

„Dat kan ik je zo ineens niet zeggen. Je moet nu maar in de tuin gaan. Dadelijk komt moeder binnen en als ze je hier ziet staan met je voetbalschoenen. . . . Ga maar gauw weg, je mag morgen mee.”

„Hoezeel!" schreeuwde Leo.

Moeder zag hem nog net de laatste tree van het tuintrapje afspringen. Ze glimlachte.

„'k Heb al op em gebromd, hoor!" Meneer Stolk keek in de tuin en hij glimlachte ook. Leo was een rakker, maar een pracht van een jongen. Kijk hem nu eens met zijn gespierde, bruine benen tegen de bal trappen! Hij had net zulke mooie blonde krullen en heldere blauwe ogen als z'n moeder.

„Ik heb het kamertje helemaal in orde,” zei mevrouw Stolk vrolijk. „Ik hoop, dat het Rien zal bevallen. Je moet straks nog eens even gaan kijken. Leo's kamer moeten we later ook eens veranderen, lichter maken.” „'k Zou 't niet doen, vrouw,” antwoordde meneer Stolk lachend. „'t Is niet aan onzen wildeman besteed. Laat z'n kamer maar zoals die is.”

Mevrouw Stolk keek nadenkend voor zich.

„Wat een verandering opeens voor zo'n jongen. Och, als ik nog denk aan de laatste keer dat wij hem zagen. Wat een fijn kereltje was het toch, met z'n donkere grote ogen.” Haar stem werd zacht. „Het kind heeft veel moeten missen. Van z'n zesde jaar af zonder moeder. Een vader, die het bijna te druk had om naar hem te kijken. Altijd bij die huishoudster. Wil je wel geloven, dat ik blij ben, dat hij niet meegaat naar Curaçao?”

„Het is een verstandige gedachte van Max geweest om hem bij ons te doen.”

„Dat is het. We weten natuurlijk niet hoe Rien zijn zal. Zo goed kennen we hem niet. Maar ik weet wel, dat hij in jou een moeder zal vinden. Je hebt zo'n groot hart, vrouwtje.”

„In jou vindt hij een vader,” zei ze beslist en blij. Toen ging ze de kamer uit. Ze moest de gordijntjes voor Rien's kamertje nog laten strijken. Telkens liep ze weer naar boven.

't Zag er zo knus en gezellig uit. 't Was de baby-kamer geweest van Leo en Toeti. Er was een balcon, waar je een prachtig gezicht had op de tuin. Ze liep naar de

waſtafel. Lag er wel zeep en had Mientje de handdoeken opgehangen?

Er stond een laag kastje voor z'n kleren. Ze had er een paar frisse tulpen neergezet. Dat stond vrolijk. Hij moest dadelijk van zijn kamertje houden. Hij moest er later, als hij samen met Leo naar de H.B.S. ging, met plezier kunnen studeren.... Wat een vreemde gedachte: samen met Leo. Als het maar goed ging met die twee. Leo was zo eerlijk als goud, maar onbezonnen en wild. Als Rien nu heel anders was.... Als ze het eens heel slecht met elkaar konden vinden.... O, ze had het wel geweten, dat het niet gemakkelijk is het kind van anderen op te voeden, maar zij en haar man vonden dat zij het moesten doen. Leo's vader was de oudste broer van Rien's vader. De omgang tussen de twee broers was niet altijd zo goed geweest. Riens' vader, die verscheidene jaren jonger was dan zijn broer Steven, had diens verstandige raadgevingen op het gebied van zaken dikwijls in de wind geslagen. Met het gevolg dat hij grote sommen gelds verspeeld had. En toen hem zijn eigenwijsheid verweten werd, ontstond er een verwijdering tussen hen. Daardoor kwam het, dat Leo zijn neefje zo weinig gezien had. Maar toen de nood kwam aankloppen bij Rien's vader en hij zo goed als niets meer had, moest hij om hulp vragen. Er werd hem een goede betrekking geboden in Curaçao. Wat moest hij nu doen? Zijn vrouw was al jaren dood. Meenemen durfde hij Rien niet, omdat hij het risico te groot vond. 't Kon immers zijn, dat zijn jongen, die niet sterk van gestel was, het klimaat daar niet kon verdragen. En hoe zou het verder gaan met

studeren? Hij waagde het en vond zijn broer en schoonzuster bereid hem te helpen, door verder voor Rien te zorgen.

„Goed dat je gekomen bent,” had Steven dadelijk gezegd. „Tussen broers moet geen tweedracht zijn. Laat hem gerust hier. Schrijf ons van daar uit, of je betrekking vast lijkt te worden en wat je verder van plan bent te doen. Ons huis is groot genoeg, nietwaar vrouw?”

Zij had enkel maar aan dien kleinen jongen gedacht, die zo lang de zorg van een moeder had ontbeerd. Ach, zou er voor dat kind geen plaats zijn in hun gelukkig gezin? Ze hadden het goed en zij was gezond en hield veel van kinderen.

Er werd niet zo heel lang en veel over gepraat. Rien's vader was bewogen geweest. „Ik heb het niet verdiend,” had hij gezegd. Maar ze hadden gauw over wat anders gesproken en toen hij hun huis verliet was er een grote last van zijn hart gewenteld.

Mevrouw Stolk stond nog op het balkon. Wat was er nu? Ze had er nu toch geen spijt van? Was er diep in haar hart toch een angst om de grote verantwoording, die zij en haar man op zich genomen hadden? Als Rien eens de aard van zijn vader toonde te hebben? Die was verre van gemakkelijk.... Maar.... ze haalde diep adem. God zal ons helpen, dacht ze. We hebben dit besluit niet zonder Hem genomen; Hij zal ons ook de kracht geven om onze taak met dit kind te vervullen.

Beneden hoorde ze het geschreeuw en gejoel van Leo en nu en dan het fijne geluidje van de zes-jarige Toeti.

Ze glimlachte. Nu zou ze drie kinderen hebben in 't vervolg. Leo zag haar.

„Ha, Moeder,” riep hij, „zal ik naar boven gooien?”

„Nee,” riep ze verschrikt, „je bent toch wel wijzer?”

Hij was al weer weg. Zo'n tuin te hebben was wel heerlijk. Ze hadden er al zo veel plezier van gehad. De moestuin, die je hier niet zien kon, had ook al heel wat groenten en fruit opgebracht.

De knoppen aan de bomen begonnen al te zwellen. Wat een paar dagen zacht voorjaarsweer toch een invloed hebben kon.

Ze boog zich over het hekje naar Toeti, die net aankwam en naar haar wuifde.

„Pluk jij wat dubbele rose tulpen voor moeder?”

„Hè, ja!” riep het kind en huppelde weg. Zachte, glanzende krullen dansten op haar rug en het bruin fluwelen jurkje stond zo lief bij het blonde haar.

„Drie kinderen,” zei mevrouw Stolk zachtjes voor zich heen. „Als het morgen nu ook maar zo'n heerlijke dag is!”

* *

*

„Zal ik je nu eerst even je kamertje laten zien? Dan kun je je wat opknappen en straks zal ik je helpen met het in orde brengen van je goed.”

„Ja, Tante.”

Rien stond naast Leo. Hij was klein en bleek en leek heel stug. O, wat een verschil tussen die twee. Leo, fikse, gezonde knaap, straalde van levenslust en gezondheid.

„Je hebt een fijne kamer, zeg,” zei hij gul. „Veel

mooier dan de mijne. Maar het geeft niets, hoor!" En omdat Rien niets zei, zweeg hij verder verlegen en ging de tuin in.

„Kom," zei mevrouw Stolk nog eens, „deze deur is het. We gaan eerst eens naar je hokje kijken. Laat die grote koffer maar staan. Straks zal oom die wel boven brengen. Ik neem deze kleine."

Vrolijk scheen de zon in het vriendelijke kamertje. De balcon-deuren stonden open.

„Nu, lijkt je dit niet goed?" vroeg mevrouw Stolk opgewekt.

„Ja, Tante."

Even was ze teleurgesteld. Ze had een ander antwoord verwacht. Zelf was ze zo opgetogen geweest over het nieuwe behang, de fleurige gordijntjes en de frisse matten. Maar het kon zijn, dat hij alles vreemd vond. Het was ook een hele verandering voor hem. Het kon ook zijn, dat hij erg verlegen was of dat het afscheid van zijn vader hem zwaar gevallen was. Zij probeerde hem aan het praten te krijgen.

„Je vindt het zeker wel prettig, dat vader over twee weken eens komt kijken naar je. Hij zal het wel druk hebben deze maand voor zijn vertrek. Had je graag mee gewild?"

„Nee, Tante."

„Vond je het heel vervelend hier naar toe te komen?" Wat zou hij zeggen? Ze keek in spanning naar zijn gezicht. Maar er was niets bijzonders op te lezen.

„Nee, Tante."

„O, dacht ze wanhopig.... Alleen maar „ja, Tante," en „nee, Tante." Meer niet. Ze zuchtte ongemerkt, maar

ze had moeite haar teleurstelling niet te laten blijken.
't Was de eerste dag pas. Zou ze zich nu al laten ontmoedigen?

„Kom, nu ga jij je een beetje wassen en dan kom je weer beneden.” En ineens pakte ze zijn handen.

„Kijk eens in de tuin,” zei ze hartelijk, „is het geen stralend weer? Je eerste dag in ons huis. Ik hoop, dat je je bij ons thuis zult gevoelen.”

Even was er een kleine trilling om de mond te zien en kwam er wat meer leven in de ernstige, bruine kijkers. Het ontging haar niet. Ze trok hem naar zich toe en kuste hem op het voorhoofd. Daarna liet ze hem alleen.

HOOFDSTUK II.

Het is niet gemakkelijk het kind van een ander op te voeden. Dat ondervond mevrouw Stolk al heel gauw. Rien bleek een driftige, opvliegende aard te hebben. Daarbij was hij erg gesloten en dat gaf aanleiding tot verschillende onenigheden met mijnheer Stolk en Leo.

Die beiden waren zo heel anders; zo vrolijk en luidruchtig en goedlachs. Ze vonden Rien een saaie, vervelende jongen, die nergens aan meedeed; die niet zo vaak lachte en zich met hen niet bemoeide. Vooral Leo was gewend, dat iedereen om hem lachte en zijn grapjes aardig vond. Het was waar: iedereen hield van Leo. Zijn onderwijzers ook. Hij was heel flink op school en z'n vrienden vonden hem een echte vrolijke speelmakker. Zijn ooms en tante's waren dol op hem en ze vroegen hem om beurten te logeren.

Leo hield veel van zijn moeder. Natuurlijk, welke goede jongen zou niet van zijn moeder houden? Maar z'n vader. . . . diè verwende hem, of het goed was of niet, die verzon allerlei prettige dingen voor hem. Die fietste met hem, roeide, zwom, wandelde, kortom, zijn vader was een echte sport-man, op wien Leo trots was en van wien hij heel erg veel hield, nog meer misschien dan van zijn moeder en zijn zusje.

Toeti. . . . ze was een schattig kind, maar ja, een meisje! En wees daar nou maar es wild mee en stoei maar eens met d'r en plaag ze eens, dan was het dadelijk huilen. En dan kwam moeder om je een flink standje te geven en je weg te jagen. Nee, Toeti was

te stilletjes en ze zeurde altijd maar aan je hoofd over verhaaltjes, en versjes over kabouters en elfjes. Maar het was zijn zusje en als iemand tegen hem zei, dat ze zo lief was en er zo aardig uitzag, zwol zijn hart van trots en blijdschap.

Leo had een heerlijk leven. En nu was er een jongen in huis gekomen van zijn leeftijd. Hij had zich er erg veel van voorgesteld.

„Voor altijd, Vader?” had hij verheugd uitgeroepen.

„Welnee, jongen, maar voorlopig voor een hele tijd.”

„En komt hij in mijn klas? Wat leuk! Maar hij is een jaar ouder dan ik. Is hij wel eens blijven zitten?”

„Ja, hij is dikwijls ziek geweest en moest dus vaak verzuimen. Rien is ook lang niet zo sterk en gezond als jij.”

„Dan moet ie maar veel aan sport doen, net als u en ik en dan zal ie wel flink worden, denkt u niet, Vader?”

„Dat denk ik ook, maar stoor me niet langer, vent. Ik moet hard werken.”

Leo boog toen en zei: „Zoals mijnheer Vader het wil,” en was spoedig niet meer te zien.

Hij had zich veel van zijn neef voorgesteld, maar de kennismaking was tegengevallen. Hij had een luidruchtige begroeting verwacht, maar Rien was verlegen en zei heel weinig. Dat was iets vreemds voor Leo. Dat begreep hij niet. In het begin probeerde hij hem in zijn spelletjes te betrekken, maar het lukte niet. Rien hield niet van voetballen, niet van zwemmen en roeien. Leo had zelfs getracht hem lid te maken van zijn „Club”, waarvan hij voorzitter was, maar ook dat was niet gebeurd. Rien hield van alles, waar hij nu juist

niets om gaf. Van wandelen, van planten en bloemen, van muziek, van lezen. Dat hoorde bij meisjes, vond Leo. Al gauw bemoeide hij zich niet veel meer met hem. Ze gingen alleen samen naar school.

„Hij houdt van niks,” had hij eens teleurgesteld uitgeroepen, toen Rien niet in de kamer was.

„Dat is niet waar,” zei zijn moeder. „Hij hoeft toch niet alles prettig te vinden, wat jij prettig vindt. Hij houdt weer van andere dingen.”

„Nou, hij is gauw kwaad ook, hoor! Vanmorgen vroeg Frits van der Wal, of ie soms niet genoeg slaag had gekregen, omdat ie zo klein is. U had em es moeten zien! Woedend was 't ie en hij vloog op em af om em een pak ransel te geven, maar Frits nam de benen.”

„Dat wordt wat voor jou, zoontje,” plaagde z'n vader, „jij bent toch zo bang.”

„Pf,” deed Leo. „ik ben vast sterker dan hij. Hij kan het proberen. Ik leg em zo op de grond.”

„Ik ben niet bijster gesteld op die toon van jou,” zei moeder effen. „Denk er om, dat vader en ik van je verwachten, dat jij aardig en vriendelijk bent tegen hem. Jij hebt een prettig leven en een goed tehuis. Vergeet niet, dat Rien geen prettige jeugd heeft gehad.”

Leo zei niets meer. Als moeder zo praatte duldde zij geen tegenspraak, dat wist hij. Hij wist ook, dat moeder wél van Rien hield en dat verwonderde hem en het maakte hem ook een beetje kribbig. Gunst, moeder nam hem altijd in bescherming alsof hij een klein kind was. Rien was notabene dertien en een half! En dan Toeti! Ze liep hem achterna alsof hij een wonder was! Je zag ze altijd samen en als hij, Leo, haar

eens plaagde, stooft Rien dadelijk op, alsof hij haar ik weet niet wat gedaan had.

Nee hoor, hij moest niks van em hebben en dat kleine ventje hoefde zich niks te verbeelden. Dat zou hij em wel goed aan 't verstand brengen. De jongens op school hadden het ook niet erg op hem. . . .

Nee, een vrolijk leven had Rien niet gehad. Zijn vader was meer buiten dan in huis geweest. Van zijn moeder herinnerde hij zich zo goed als niets. Hij kende alleen nog een stukje van een kinderversje, dat hij heel vroeger van haar geleerd moest hebben. Boven zijn bed had altijd een portret van haar gehangen. Een huishoudster had steeds voor hem gezorgd en die was ook goed voor hem geweest. Op school kon hij wel mee, maar hij was geen uitblinker. Hij had ook zo vaak iets moeten inhalen, omdat hij dikwijls ziek was en daardoor achter kwam met z'n werk.

Of hij zelf blij was, dat hij nu bij zijn oom en tante in huis was gekomen? Och, het kon hem niet schelen. Hij vond tante Tine erg aardig en Toeti ook. Leo vond ie blufferig en vervelend en voor oom Steven was hij verlegen. Maar Toeti — als hij aan haar dacht, werd hij blij. Van haar vriendschap was hij verzekerd. Zomaar, ineens was dat gekomen. Van het ogenblik af, dat ze haar kleine handje in zijn hand gelegd had en haar hoge stemmetje had gezongen: „Heb jij ook bruine ogen, ik ook,” waren ze vrienden geweest. Hand in hand hadden ze door de tuin gewandeld. Ze had hem van alles aangewezen. Tot heel achter in de moestuin waren ze geweest. Daar, bij een laag muurtje, waar een verroeste gieter hing en waartegen een bezem en

een hark stonden, had ze hem ernstig aangekeken en gezegd:

„Dit is nu mijn plekje. Zie je, er zit een poortje in de muur, zie je wel?” Rie zag het niet. „Daar komen 's nachts de kaboutertjes doorheen en de elfjes. En over een poosje de lente. Heb jij de lente wel eens gezien?”

„Nee, nog nooit.”

„Nou, maar je kunt toch wel denken, dat je ze gezien hebt. Weet je, hoe ze er uit ziet?”

„Nee.”

„Ze heeft een lange witte jurk aan en een kransje van groene blaadjes in d'r haar en ze draagt geen schoenen. Leuk hè, geen schoenen. Maar d'r voeten doen wel eens pijn van de steentjes en dan komen de elfjes om met hun handjes over de zere plekken te wrijven.”

„Heb je dat allemaal gelezen, Toeti?”

„Gelezen? Nee, gedacht. Maar Leo zegt, dat er geen kabouters en elfjes bestaan en hij lacht me altijd uit, en hij zegt, dat het gek is maar het is niet gek, hè?”

Rien voelde zich toen kwaad worden op zijn neef.

„Nee hoor, 't is niks gek,” had hij beslist geantwoord en hij had zich voorgenomen haar te beschermen, als Leo weer zou plagen.

„En zus, heb je nog elfjes gezien? Ik hoorde vanmorgen, dat ze uit ons land verjaagd worden en de kabouters ook.”

Toeti keek Rien aan met een blik van verstandhouding.

„Dat kan niet, hè Rien?”

„Nee hoor,” antwoordde hij een beetje nors, omdat hij het flauw vond van Leo.

„O,” spotte Leo, „heb je hem ook al op de hoogte gebracht? Jij bent dus een ingewijde, neef. Je zult wel heel erg vereerd zijn.”

Rien zei niets daarop. Moeder lachte. „Rien zal nog aardig wat meer te horen krijgen van mijn meisje. Maar je mag niet altijd beslag op hem leggen, hoor

Toeti! 't Is nu Woensdagmiddag. Rien moet straks eens een paar extra sommen maken. Mijnheer van Duin zegt, dat je met rekenen wat achter bent," zei ze tegen Rien, „en dat is ook geen wonder, als je zoveel ziek bent geweest."

Rien knikte. „Ik vind rekenen vervelend," zei hij.

„Ik ook," zei Leo luchtig, „maar het moet, hè? Je zult er volgend jaar dan van lusten, als we op de H.B.S. gaan. Meetkunde en algebra, nou!"

„Hoor hem," lachte z'n vader, „hij weet de namen al, maar," vervolgde hij tegen Rien, „je moet je ook wat moeite geven voor een vak, waar je niet goed in bent. Over een poosje moet je toelatingsexamen doen en ik zou graag zien dat je slaagde. En je vader niet minder graag."

Rien had z'n hoofd gebogen. Hij vond het niet prettig als oom Steven zo plechtig sprak, waar Leo bij was. Leo was nu eenmaal een piet en hij wist het goed ook. Hij kon ook wel beter, als hij wou, maar hij had geen zin om zich uit te sloven. Voor natuurkennis zou ie best een mooi cijfer kunnen krijgen en voor tekenen ook. Hij had al een keer een pluim gehad voor een tekening. Tekenen. . . . hij deed het dolgraag. Het was zijn liefste bezigheid. Hij had van zijn vader dikwijls een schetsboek gekregen. Ze lagen allemaal op een plank in zijn kast, goed opgeborgen. Niemand hoefde ze te zien. Z'n vader had er wel eens in gekeken en gezegd: „Nou, mooi hoor! Ik doe het je niet na." Hij zelf vond ze niet altijd mooi. Soms wel; dan was het zo echt goed uitgevallen, precies zoals hij het bedoeld had.

Hij maakte lange wandelingen met Toeti. Er waren

grote bossen in hun buurt en daarin kon je uren dwalen door prachtige lanen met statige bomen of langs kleine slingerpaadjes, springen over droge en natte greppels en tegen heuvels opklimmen en eraf hollen. Er was al wat kleur op zijn wangen gekomen door de gezonde lucht en de goede zorgen van tante Tine. Toeti wist dikwijls beter de namen van bomen en struiken en vogels dan hij. Voor geen enkel beest, of het kroop, liep of vloog, was ze bang. Dikke kleverige slakken nam ze met evenveel moed in haar handen, als grijze vadsige spinnen. Torren, insecten — Toeti kende ze allemaal. Als Rien na zo'n wandeling thuis kwam en z'n huiswerk zat te maken, trok zijn pen of potlood dikwijls figuren in zijn kladschrift, die met sommen en taallessen niets te makken hadden; een scheef gegroeide boom, een plekje bosgrond waar de zon op scheen, een slootje, een stukje weiland, met wat lentebloemen. Hij zorgde er wel voor, dat niemand het zag. Hij moest dikwijls z'n werk overmaken, omdat z'n hand niet anders wou dan tekenen.

„Je moet niet enkel dromen, maar ook werken, Rien,” zei tante Tine eens toen ze onverwachts binnenkwam om hem een beker soep te brengen. Hij schrok er van en legde haastig een hand op z'n schrift. Maar tante Tine deed niet de minste moeite om te kijken. Ze liep naar het lage kastje. „Wat aardig, die kastanjetakken. Zelf gesneden zeker. Je moet er voor mij ook eens wat meebrengen. Ik ben dol op takken die bloeien.”

„Morgen,” zei Rien beslist. Hij vond het fijn dat tante

Tine iets van hem wilde hebben en hij nam zich voor ook wat elzekatjes te snijden.

„Gaat het met je huiswerk?” Ze bleef naast hem staan.

Wat was hij toch een kleine jongen voor dertien.

Rien haalde z'n schouders op, er was plotseling een groot verlangen in hem om iets aardigs tegen haar te zeggen, maar hij durfde niet. Hij was er te verlegen voor.

„Ik leer niet graag,” zei hij kort.

„Dat is niet het voornaamste,” zei z'n tante rustig.

„Je moet leren, daar zit niets anders op. Als je nu een bijzonder talent had, dan, och. Die mensen komen er altijd wel. Maar gewone mensen moeten leren om vooruit te komen in de maatschappij. Dat moet, en er wordt van je verwacht dat je je best doet.”

Rien boog z'n hoofd. „Ik zal het doen,” zei hij zacht.

„Leo vindt leren ook niet het prettigste in z'n leven, maar hij weet heel goed dat wij geen lelijke rapporten van hem willen zien.”

„Leo. . . .” Rien trok een onvriendelijk gezicht. Daar had je het weer: „Leo.” Gisteren had oom Steven Leo een pluim gegeven waar hij bij was.

„Ik vind het zo fijn, dat je je werk op school goed maakt. Ik zou het niet goedkeuren, dat je voorzitter van een club was als je je leren verwaarloosde.”

En nu tante Tine weer. Het was altijd Leo.

Ze had gewacht tot hij z'n beker had leeggedronken.

„Dank u wel, Tante.” De donkere ogen keken haar niet aan. Ze dacht, terwijl ze nog naast hem stond: „'t Is nòg niet goed tussen die twee en hoe zal het goed

worden. Hij is zo gesloten en stil. Ik moet altijd maar raden wat hij denkt." Ze zuchtte.

„Ik roep je over een half uur voor 't eten."

„Ja, Tante."

Toen ze de deur achter zich sloot, nam hij moedeloos z'n pen weer op. Bah! Hij had een hekel aan die stomme thema's en die ingewikkelde sommen. Hij kon wel, maar hij had er geen lust in. Tekenen en wandelen. Wandelen met Toeti. 't Was vreemd. Als hij buiten liep kon hij dikwijls plotseling verlangen naar z'n schetsboek. O, dan had hij wel zin, grote zin, grote ijver om te tekenen wat hij mooi vond. De glimmende takken van de kastanje met de kleverige knoppen tegen een strakke voorjaarslucht, een plekje frisgroen gras met crocussen, een jong speels lammetje in de wei. Hij zou ook willen tekenen wat hij rook: Was dat niet vreemd? Tekenen wat hij rook? De heerlijke pittige gekruide lucht van de aarde waar de zon op geschonen had.

„Hallo. . . . Rien, of je nooit komt!" riep Leo aan de trap.

„Ik kom!"

Toeti had het zó weten in te kleden, dat ze aan tafel naast Rien zat. Mevrouw Stolk had de vriendschap tussen die twee wel opgemerkt. Ze hoopte, dat het ook tussen de twee jongens nog eens goed zou worden.

„Ga je mee morgenmiddag zwemmen?" vroeg Leo.

„We gaan met z'n allen. De Badmeester zegt altijd dat de hele overdekte vol is als onze club gaat "

Rien had er geen zin in. „Toeti wil morgen wandelen.

Ik heb het haar al beloofd hè?" met een blik naar het kleine meisje.

„Toeti, Toeti, laat die met d'r vriendinnetjes spelen. Je bent toch geen meisje. Je doet nooit met ons mee. Zwemmen is toch zeker veel fijner. En volgende week gaan we een fietstocht maken. Vader, u weet wel, helemaal door de bossen. U hebt 'em twee jaar geleden met mij gemaakt."

„Of ik dat nog weet. Maar toen was het later in de tijd. Ik herinner me tenminste nog goed, dat ik het danig warm had."

Mijnheer Stolk en Leo praatten samen. Rien zei verder niets meer. Morgen zou hij van alle bomen, die hij bereiken kon, een paar takken afsnijden voor tante Tine. Elzen, wilgen, kastanjes — ze zouden allemaal een beurt krijgen. Waarom zou Leo nu nooit eens met hem mee willen. Zou hij het vragen? Maar hij wist van te voren al, dat hij het niet doen zou. Tòch vroeg hij het. Leo keek hem met verbaasde ogen aan.

„Wat heb je dáár nu aan?" Zijn verwondering was zó oprecht gemeend, dat mijnheer Stolk in een lach schoot.

„Nee, voetballen, zwemmen, roeien, fietsen, dàt is fijn, hè? En meer bestaat er niet voor mijn zoon."

Leo gaf hem een klap op zijn schouder. „U vindt het zelf toch ook fijn, Vadertje."

Na het eten maakte Leo fluitend zijn fiets schoon in de tuin. Zolang die nieuw was, zou hij dat wel geregeld doen, had zijn moeder plagend gezegd. Leo was over het algemeen niet zo erg netjes. Dat wist iedereen.

Toen mevrouw Stolk Toeti naar bed bracht, zei het

kind: „Mammie, Rien zegt, dat ik mooie krullen heb, en dat ik net een elfje ben.”

Haar moeder glimlachte. „Zó, maar je bent toch al veel te groot, om zo'n klein elfje te lijken.”

Toeti hoorde het niet. Ze was met haar eigen gedachten bezig.

„Ik heb een vers gemaakt,” zei ze toen ernstig. „maar de laatste regel is nog niet helemaal af. Maar ik zeg het nog niet. Ik moet eerst nog eens verzinnen. Dat ga ik dadelijk doen in bed en als het dan af is, schrijf ik het in mijn schrift, en dan zal ik het u laten lezen. Is dat goed? Vindt u het prettig, dat ik een vers gemaakt heb?”

„Ik vind het heerlijk, en ik ben heel erg nieuwsgierig. Nu opschieten, droomstertje.”

Toeti's krullen werden tot een stijve vlecht gebreid. Even later lag een fris gewassen gezichtje met grote bruine ogen op het kussen.

„Wel te rusten, Mam.”

„Wel te rusten, lieveke.”

En dan kwam het slot van iedere avond.

„Nacht, lieve, schattige Mam.”

„Nacht, m'n kleine, zoete schat.”

HOOFDSTUK III.

Toe, Leo, Rien is al een poosje uit de badkamer. Nu jij naar boven, anders wordt het te laat.” „Ja, Moeder.” Leo peuterde met z'n zakmes aan z'n padvindiersfluit. Ineens gooide hij het mes neer en kneep met een benauwd gezicht in zijn vinger, die bloedde.

„Kijk maar niet zo angstig,” zei z'n moeder. „Je bent me toch wel een held, hoor! Knijp maar flink, zo. Dan is Rien flinker. Hij heeft zijn hand open gehaald, toen hij bezig was elzekatjes voor me te snijden. Hij kwam hier, een zakdoek om zijn hand, maar hij gaf er niets om.”

„Heeft hij die geplukt?” vroeg mijnheer Stolk verbaasd. „Ik dacht daar straks al, hoe kom je er aan! Het is geweldig mooi, vrouw.”

„Ja, hè?” vroeg mevrouw Stolk opgewekt. „Ik ben er werkelijk blij mee. Toe Le, ga naar boven.”

„Ik heb ineens eerbied voor mijn neef opgevat,” spotte Leo, zijn moeder een zoen gevend. „Ik vind hem anders een saai ventje.”

Moeders nachtzoen was niet zo hartelijk als gewoonlijk. Het hinderde haar, dat Leo Rien zo vaak voor de gek hield. Dat was niet nodig. Ze wilde dat hij begripen zou, dat Rien anders was, maar niet minder. Soms was ze bang, dat er wat te veel notitie van Leo genomen werd; iedereen hield van zijn vrolijke manier van doen. Met zijn levendige, heldere ogen wist hij alle mensen in te palmen.

Toen het boven stil was, zocht ze hem op in zijn kamertje.

„Ik vind je houding tegenover Rien heel onaardig,” begon ze.

„Onaardig?” Er lag eerlijke verbazing in zijn toon. Hij draaide het lampje naast zijn bed aan.

„Ja, ik geloof, dat je denkt, dat Rien minder waard is dan jij, omdat hij niet zoveel voelt voor sport als jij, en omdat hij misschien minder vlot leert dan jij.”

„Hij is saai,” zei Leo onwillig, „alle jongens vinden hem vervelend. Hij wil nooit meedoen en staat overal als Pietlut bij. Waarom doet hij dat dan? Ik vroeg gisteren toch ook of hij mee ging zwemmen? Hij zegt altijd nee.”

„Ga jij dan eens met hem mee. Dat zal hij misschien heel prettig vinden. Ik dacht, dat jij wel begrijpen zou, dat het onze plicht is, het hem zo prettig mogelijk te maken hier. Vergeet je, dat hij een heel onaangenaam leven heeft gehad?”

Zo praatte zijn moeder met hem en Leo beloofde zijn best te zullen doen om aardiger tegen Rien te zijn. Beloven is gemakkelijk, maar doen moeilijker. Dat wist moeder ook wel.

„Ik zal het ècht doen, moeder, maar mopper nou niet langer en geef me een zoen.”

Dat deed ze o zo graag. Ze hield zoveel van hem, haar oudste — toen ging ze naar het andere kamertje, waar Rien lag. Hij was nog wakker. „Wat lig je hier heerlijk. Ruik je wel wat een verrukkelijke lucht hier binnen komt? Jij boft met die openstaande deuren.”

Rien richtte zich half op. „Ik heb gisteren ook nog

een paar sneeuwkllokjes gezien. Ik dacht, dat ze al uitgebloeid waren. Die zal ik morgen voor u plukken."

„Fijn,” zei ze zacht. Ze ontroerde van die weinige woorden. Zou ze gewonnen hebben? Zou hij al een beetje van haar houden? Hij was een fijne, stille jongen. Er ging meer in hem om, dan hij toonde.

„Schreef vader nog iets bijzonders in jouw brief? Aardig, dat hij voor jou een brief bij de onze insloot. Je moet morgen maar eens terugschrijven, hoe je het hier vindt.” Hij zei niets. Ik moet daar niet over praten, dacht ze.

Ze boog zich over zijn bed en streek het haar van zijn voorhoofd. Ze wist heel zeker, dat ze van dit kind hield. Hij was moeilijk en ze had hem nog lang niet helemaal voor zich gewonnen, maar dat zou zeker eenmaal komen.

Schuw, niet gewend aan liefkozingen, drukte hij haastig zijn lippen op haar hand.

„Nacht, jongen.”

„Nacht, Tante.”

Toeti sliep al. Het poppenledikant stond voor haar bedje. Zacht deed mevrouw Stolk de deur weer dicht. „Heb je de ronde gedaan, vrouwlief, en sliepen je drie kinderen al?” vroeg mijnheer Stolk lachend, toen ze de kamer binnen kwam.

„Alleen de kleinste. Ik heb eens ernstig met Leo gepraat.”

„Met Leo? Heeft de knaap weer wat uitgevoerd? We hebben toch een lastigen zoon, moeder. Maar je kijkt werkelijk ernstig. Wat is er vrouw?”

„Ik krijg de indruk, dat Rien het bij ons niet prettig vindt.”

Mijnheer Stolk liet van verbazing bijna zijn boek vallen. „Niet prettig?” herhaalde hij, „nièt prettig? Maar wáárom niet? Hij heeft het toch net zo goed als onze kinderen. Hij krijgt zakgeld en is waarempel al minder bleek door de goede zorgen van jou en de frisse lucht. En, ik begrijp niet, wat dat met Leo te maken heeft.”

„Dat is het juist. Leo is niet aardig tegen hem. Je kunt zo goed merken, dat Leo zichzelf een flinke piet vindt bij hem. Ik wil niet zeggen, dat ze altijd ruzie hebben, maar”

„Maar?” Mevrouw Stolk zette een kopje thee voor hem neer. „Ach man,” zei ze, terwijl ze naast zijn stoel bleef staan, „weet je niet meer van vroeger, uit je eigen jeugd, hoe naar je het vond, dat iedereen naar Wim keek en over hem sprak, omdat hij zo'n begaafde jongen was? Zó is het nu met Leo en Rien. Leo valt op en Rien weet dit en wil zich het liefst maar wegstoppen.”

„Ja, ja,” zei Meneer Stolk peinzend, „dan is het wel vervelend voor dien jongen. Maar,” vervolgde hij levendig, „Leo zal dat best gaan inzien, laten we hopen. 't Zijn nog jongens. Jij moet je niet zoveel zorgen maken, misschien tobt Rien veel minder dan jij denkt.” Hij pakte even haar hand en drukte die.

„Toeti is eenvoudig dol op hem,” zei ze, „en daar ben ik blij om. 't Is dan ook aardig om te zien, hoe hij met het kleine ding omspringt.”

De volgende morgen, aan 't ontbijt, zei Rien: „Ik moet wat vroeg naar school. Ik kon gisteren mijn taalwerk niet helemaal afkrijgen. Meneer van Duin zei, dat ik het nu maar moest doen.” Hij zei het met een kleur. 't Was volkomen waar, maar hij vertelde er niet bij, dat hij de verzoeking niet had kunnen weerstaan, de merel te tekenen, die in een van de bomen van de schooltuin zat te zingen. Dat was zo ongemerkt gegaan toen hij even niet aan z'n thema dacht.

Meneer Stolk keek naar z'n vrouw. Z'n gezicht leek ontstemd. „Dat gezeur altijd met nawerken en inhalen. Taal is toch je zwakke vak niet?”

„Nee,” zei Rien.

„Dan is dat ook overbodig. Waarom werkte je dan niet door?”

„Ik dacht aan wat anders,” antwoordde hij zacht.

„'t Lijkt me verstandiger om aan datgene te denken waarvoor je je aandacht nodig hebt.” Oom Steven zei het streng. Hij hield niet van dat dromen. Leren moest je nu eenmaal. En hij vond het zijn goed recht om van hem te eisen, dat hij zijn best deed.

Kijk me nu die jongen eens met een kwaad gezicht aan tafel zitten, alsof hij daar recht toe had. Helemaal ongelijk had Leo toch niet, toen hij beweerde, dat hij vervelend was. Wat zat er nu in hem? Iedereen kan geen hoogvlieger worden, maar hij kon op zijn minst toch zorgen dat z'n ijver in orde was.

„Vader, u luistert niet en ik vraag u al tweemaal wat.”

„En wat dan wel?”

„Wilt u mijn sloijd-mesje nog eens slijpen? U kan het zo fijn, en vanavond. . . .”

„En vanavond?”

„Nee,” schudde Leo geheimzinnig. Er was een lach in z'n frisse blauwe ogen. Hij keek haastig naar z'n moeder, die een boterham voor Toeti klaarmaakte. En toen weer naar z'n vader met een blik van verstandhouding.

Meneer Stolk lachte. „Ik zal het doen, jongen.”

Mijnheer van Duin was niet onvriendelijk gestemd tegen Rien.

„Je kunt het altijd wel,” zei hij min of meer verbaasd, „maar je hebt tijden, dat je met je gedachten heel ergens anders zit, dan hier op school.”

Rien kleurde en borg z'n schriften weg.

„Hier. Deel eens wat pennen uit. Je bent toch de eerste, en maak de borden even schoon, wil je?”

Of Rien wilde. Niet, omdat pennen uitdelen en borden schoonmaken zo'n heerlijk werk was, maar omdat het zo prettig was als hij ook eens iets doen mocht.

Mijnheer Van Duin was een aardige man. Hij dacht na over Rien, terwijl hij zijn tafeltje in orde bracht en één en ander uit de kast haalde.

't Was eigenaardig met dien jongen. Met een goed woord was er alles mee te beginnen, maar o wee, wanneer je kwaad werd. Z'n oom had geen hoge verwachtingen van hem. Nu ja, als hij maar meekon.

„Hij kan mee,” had hij vorige week nog tegen hem gezegd. „Het enige waarin hij uitblinkt is tekenen.”

„Tekenen, tekenen, wat betekent dat alleen.” Meneer Stolk had minachtend met zijn vingers geknipt. „Ik wil

hebben, dat hij vooruit komt en toch zeker de H.B.S. doorloopt.”

Ja, of dat zou gaan, wist mijnheer van Duin niet.

Toeti vertelde Rien die dag: „Over een poosje is Mammie jarig. Fijn hè? Ik heb alweer een vers gemaakt. Maar nu voor haar verjaardag. Het is vreselijk lang. Jij mag het straks horen, maar je moet het niet verklappen. Weet je, ik vind rijmen erg moeilijk. Van en lang, rijmt dat op elkaar?”

„Nee, dat rijmt niet, Puck.”

„Nou, toch wel een beetje,” zei ze bedrukt. „Ik kan misschien wel „gang” zetten inplaats „van”. Dat rijmt toch wel, hè?”

„Ja, dat rijmt. Ik kan niet begrijpen hoe jij verzen kunt maken, Toeti. Ik vind je erg knap.” Tegenover Toeti had Rien altijd een vrolijke toon.

„Knap? Vind je me knap?” vroeg het kind blij. „Jij bent niet knap hè, vader zei het vanmorgen.” Ze stonden samen in de tuin, bij de eerste viooltjes.

„Nee,” antwoordde Rien langzaam en somber, „ik ben niet knap.”

Toeti kwam ineens voor hem staan.

„Je kijkt boos, vind je het naar om dom te zijn? Maar je bent toch erg lief. Zó lief vind ik je.” Ze sloeg haar armen om zijn hals en gaf hem een zoen. „En” . . . zei ze troostend, „als je het graag wilt, zal ik jou ook wel leren hoe je verhalen moet bedenken en versjes maken.”

Ze trok hem mee naar „haar” plekje. Daar ging ze zitten, de knietjes opgetrokken. Glanzende blonde krul-

len vielen naar voren. Diep ernstig keken haar ogen hem aan.

„Zo moet je gaan zitten, ja, zo, en dan moet je heel stil zijn en je ogen dicht doen. Hoor je de vogels wel? Ik hoor de meesjes en de vinkjes en de spreeuw. Dacht je, dat je de merel hoorde? Nee, hoor, dat is de spreeuw. Die kan alles nadoen, zegt mammië. Wat is het stil, hè? Net als in de kerk. St. — zie je wel, daar komt het tovervrouwtje. Wat is ze oud, hè? Ze loopt helemaal krom. Ze komt hierheen. . . .”

Plotseling hield ze op en deed verschrikt haar ogen open.

„Nou is het ineens griezelig. Je moet me een hand geven, Rien. Is ze weg, het tovervrouwtje?”

Rien drukte vast het kleine handje. „Ze is weg. Nu moet je me nog je versje voorzeggen. Wat kijk je angstig.”

„Maar ik moet tegen je aan zitten, zó.” Ze kroop dicht bij hem. Beschermend legde hij een arm om haar heen, 't was een heerlijk gevoel iemand te beschermen. Het was een gelukkig gevoel, dat er één was, die hem nodig had en die hem niet dom en saai vond.

Toeti was zijn kleine zusje. O, wat hield hij veel van haar. Als hij altijd zo'n zusje om zich heen had gehad, zou hij nooit zo alleen geweest zijn.

Ze zaten beiden stil, de grote jongen en het kleine meisje. . . . In de kerseboom hipten en buitelden de kleine, sierlijke meesjes. Ze wilden daar een nestje bouwen en ze maakten een drukte van belang.

HOOFDSTUK IV

Op het schoolplein was een groepje jongens aan het knikkeren. Rien en Leo waren er ook bij. Rien had geluk deze keer. Hij won, een paar maal achter elkaar, zodat z'n knikkerzak in omvang aardig toenam. Hij won ook van Leo.

„Verbazend,” riep Harry Sluiters uit, „wat bof jij, Rien, en wat een prachtige is dat, die je daar in je hand hebt. Jongens, een tien-teller of een twintig-teller, wat is het?”

Er werd uitgemaakt, dat het een twintig-teller was. Rien won alweer.

„Zeg,” riep Leo eensklaps om te plagen. „je doet het toch wel helemaal eerlijk?”

Rien liet het spel in de steek. Zijn donkere ogen werden fel en hard van boosheid. Voor Leo uit de voeten kon, had hij een stomp boven zijn oog te pakken.

„Flauw van je, Leo,” riep Harry, die Rien wel mocht. „Nu heb je net wat je verdient.”

Tijdens de schooltijd zwol Leo's oog op. Het was goed zichtbaar, dat hij gevochten had. Eigenlijk was hij er een beetje verlegen mee. Wat zou moeder weer zeggen? Ze wilde niet, dat de jongens vochten, maar ja . . . Rien was ook zo gauw kwaad! Was het nu zo erg, wat hij gedaan had? Als je ook niet tegen plagen kon!

Rien was nog boos. Als hij eenmaal kwaad was, duurde het een hele tijd, voor hij weer gewoon kon zijn. Het was een misselijke streek geweest van Leo. Omdat hij nu eens niet gewonnen had. Hij wilde altijd nummer één zijn. Maar met knikkeren zat het hem niet glad! Fijn!

Dat geplaag altijd; dat uittarten met zijn lachend gezicht. O, hij zou hem soms wel. . . . Hij dacht niet verder, want de school ging uit.

Natuurlijk wilde moeder weten wat er gebeurd was. Ze zaten allen aan de koffietafel. „We hebben gevochten,” zei Leo, maar daar was hij niet klaar mee. Moeder wilde alles weten.

„Een mooie boel,” mopperde z'n vader. Hij wierp be-

zorgde blikken naar Leo's gezicht. „Je moet er dadelijk wat „arnica” op doen, dat helpt goed.” En tot Rien: „Je kon wel wat meer je handen thuis houden.”

Mevrouw Stolk keek bedroefd van den een naar den ander. Hoe moest dit toch en wat was toch de oorzaak, dat die kinderen het zo slecht met elkander konden vinden. Waarom kon het niet goed gaan. Het had zo gezellig en aardig kunnen zijn, en nu... Elke dag was er wat. Ze maakte zich bezorgd en het meest nog over Rien. De jongen was zo driftig, dat hij iemand wel een ongeluk zou kunnen aandoen.

Hij had geen antwoord gegeven op oom Steven's verwijt en zat daar met een kwaad gezicht.

Meneer Stolk nam de Bijbel. Ze legde een hand op zijn arm.

„Nu maar niet,” zei ze zacht. „Als de sfeer niet goed is kunnen we het lezen beter overslaan.”

Toeti zat kleintjes en verschrikt in elkaar gedoken.

„Ga naar boven, Rien, ik wil even met je praten.”

Rien gehoorzaamde. Leo keek z'n moeder na. Ze wilde met hem praten. Met Rien. Waarom niet met hem? Moeder en Rien... Hij keek naar z'n vader. Toevallig, ze zagen elkaar net in de ogen.

„Doet het pijn, jongen?” vroeg meneer Stolk hartelijk. Leo schudde het hoofd. Hij... en vader hoorden samen.

„Ga zitten,” zei tante Tine. „Je hebt nog wel even tijd. Ik wou je waarschuwen.”

Waarschuwen? Hij keek op, achterdochtig. Waarschuwen? Wilde ze soms zeggen, dat hij weg moest, als er weer ruzie zou zijn? Hij klemde trots zijn lippen

op elkaar. Dan zou hij uit zichzelf wel gaan. Daar konden ze vast op rekenen.

„Ik wilde je waarschuwen voor jezelf. Je hebt zo weinig zelfbeheersing, dat je, als je niet oppast, iemand een ongeluk zou slaan.”

„Dan moet ie maar niet altijd plagen.”

„Dat is ook verkeerd van hem en ik heb het hem vaak genoeg gezegd, maar dat is geen reden voor jou, om zó op iemand af te vliegen. Kijk me eens aan. Nee, je hoeft me niet kwáád aan te zien: Ben je jaloers op Leo?”

Hij gaf geen antwoord, maar schudde onwillig het hoofd.

„Jaloerse mensen zoeken graag aanleiding om iemand, dien ze niet goed kunnen zetten, kwaad te doen.”

Een ogenblik keken zijn ogen haar aan, verbaasd en eerlijk.

„Ik als hij me niet plaagt, doe ik ook niks.”

„Hij is eerlijk,” dacht ze. Ze zuchtte. „Ik vind het zo vreselijk dat jullie elkaar niet verdraagt,” zei ze op verdrietige toon. „Ik wou toch dat je je best er voor deed. Je begrijpt toch wel hoe moeilijk het voor mij is. Je denkt toch niet, dat ik je achter wil zetten bij Leo, en je weet toch wel, hoe ik over je denk?”

Bij de laatste woorden pakte ze zijn hand.

De harde uitdrukking van z'n gezicht werd zacht. Ze zag het en ze wist, dat ze het nu ging winnen.

„Verdragen is moeilijk, Rien, maar het is nodig. Er is Eén, die meer, oneindig veel meer heeft verdragen. Dien moet je vragen je te helpen. Zul je dat doen?”

Hij knikte langzaam van ja.

Mevrouw Stolk maakte zich vaak bezorgd over Toeti. Niet, omdat ze ongezond was, maar omdat ze zo vaak angstig was. Ach, die kleine Toeti. Ze kon soms ineens rechtop in haar bedje zitten, met grote donkere bange ogen en heel hard om „Mammie” roepen. Dan kwam moeder.

„Heeft mijn kleine vrouwtje weer zo naar gedroomd? Maar nu is de droom weer weg. Zo, een slokje water en even lopen op het koude zeil.”

„Mammie, ik weet niet meer wat ik gedroomd heb, maar het was opeens zo akelig.”

„Denk er nu maar niet meer aan. Ben je nog warm? Nee? Kom, nu zet ik je weer in je bedje.” Soms maakte moeder een grapje, als het niet zo'n erg nare droom geweest was, maar soms ook ging ze op de rand van het bedje zitten. Dan nam ze de twee kleine handjes in haar grote handen en dan vroeg ze aan God om die angst uit Toeti's hartje weg te nemen en haar een geruste en veilige slaap te geven.

Dan luisterde Toeti en alle angst zakte weg. Moeder kon je zo heel dicht bij de hemel brengen en zou je dan nog bang kunnen zijn? Het gebeurde ook wel, dat ze 's nachts ineens wakker werd en haar kamertje angstig stil vond. Dan werd ze bang en zou ze om moeder willen roepen, als het maar niet zo stil was in huis. Met kloppend hartje lag ze dan te luisteren naar die grote, stille stilte. En ze vergat dan, dat God overal is. Oók in de stilte. Gelukkig, dat ze het soms ineens weer wist en voelde van binnen, waar het zo onrustig klopte. En dan was de stilte niet meer griezelig. Dan kon ze ineens diep zuchten en weer inslapen.

„Ze droomt overdag te veel, daarom slaapt ze 's nachts onrustig,” zei haar vader altijd, en dat was ook zo. Maar het hielp niet, als men tegen Toeti zei: „Je moet niet zoveel dromen. Niet altijd aan elfjes en kabouters en toverfeeën denken.” Ze deed het toch. Ze kòn het eenvoudig niet laten.

Toeti had een tante, die nog heel jong was. Die zei altijd: „Jij bent vroeger per ongeluk in de verkeerde wieg gelegd. Je bent geen mensen-kindje, maar een elfen-kindje.”

Dan moest Toeti erg lachen. Die tante Dien had haar eens een oud gordijn omgeslagen en een kransje van kleine bloemen op het haar gelegd. „Nu ben je een elfje,” had ze gezegd. Toeti was statig door de tuin gewandeld. Bij de bessenstruiken had ze zich ineens omgekeerd, het tule wat teruggeslagen, de kleine handjes gevouwen in de nek gelegd en toen met grote ernst op haar eigen manier een elfen-dansje gedanst. Tante Dien was verrukt geweest en had haar gekust en geknuffeld.

Voor onweer was Toeti erg bang. Dat wist moeder wel en ze mocht ook altijd bij haar komen, ook 's nachts. Tussen vader en moeder in was het heerlijk veilig. Maar moeder werd niet altijd wakker als het onweerde.

Rien's kamertje was het dichtst bij dat van Toeti. Het gebeurde eens, dat hij midden in de nacht wakker werd. Vergiste hij zich? Hij had toch licht in zijn kamer gezien? Plotseling begon het te rommelen in de lucht, heel uit de verte. Het onweerde dus en hij

was wakker geworden van het lichten. Nee, Rien was niet bang. Hij lag te luisteren. Het geluid van de donder kwam dichterbij. Ineens meende hij een geschreeuw te horen, een angstkreet. . . . Hij zat ineens rechtop. Toeti. . . . ? Ja, het wàs Toeti. Hij stond naast zijn bed, opende de deur en zonder zich te bedenken liep hij regelrecht naar haar kamertje en draaide het licht aan. Toeti was niet te zien, zover was ze onder de dekens gekropen.

„Ik ben bang,” klonk het klaaglijk en nauwelijks verstaanbaar. Hij duwde de dekens weg. „Ik ben bij je, wees maar niet bang.”

„Hou je het licht dan aan? Ik heb geroepen, maar Mammie kwam niet. O!” Ze sloeg de handjes voor haar gezicht en kroop op haar knieën naar hem toe. Ze was zo klein en hij was zo heerlijk hóóg. Haar hoofdje duwde ze tegen zijn borst. „Kom maar. . . . zo, is het zo goed?” Haar gezichtje was heet en haar hoofdje voelde nat.

Dichterbij kwam de bui. Een slagregen viel opeens hard en kletsend neer in de tuin, op de daken. Vlagger na elkaar vielen de slagen. De bliksem schoot onophoudelijk door de lucht.

Geruisloos ging de deur open. Moeder was wakker geworden en had dadelijk aan haar gedacht. „Ben jij hier? Wat aardig van je.” Ze knikte Rien vriendelijk toe. „Kom vrouwtje,” zei ze tegen Toeti. „De bui is alweer bijna voorbij. Nu ga ik je lekker instoppen. Moeder werd net wakker. Fijn dat Rien even bij je kwam, hè? Een slokje water, zo, nu ga je rustig slapen.” Toeti geeuwde en zei slaperig: „Lekker warm

onder de dekens, Mam." „Nu slapen, hoor!" Het licht ging uit. Op Rien's kamertje brandde het nog. Voor zijn deur trok tante Tine zijn hoofd naar zich toe en gaf hem een kus. „Gauw er onder, hoor vent." Rien sliep dadelijk in.

„Ben je er uit geweest?" vroeg mijnheer Stolk, die wakker werd, toen zijn vrouw weer binnenkwam.

„Ik ben bij Toeti geweest. Heb je het niet horen onweten? Jij slaapt ook overal doorheen." „Een voorjaarsbui. Zwaar weer is het niet geweest." Voor ze haar ogen dichtdeed, zei ze nog: „Die Rien! Toen ik bij Toeti kwam stond hij al naast haar. Zeker heeft ze geroepen uit angst. Ik vind hem toch een fijne jongen." Mijnheer Stolk sliep zeker al, want hij gaf geen antwoord.

De volgende dag merkte Rien tot zijn verbazing, dat oom Steven erg vriendelijk tegen hem deed. Waar had hij dat aan te danken? Hij was er in elk geval blij om. Op school maakte hij een goede beurt bij natuurkennis. „Wat weet je veel van planten, Rien," prees zijn onderwijzer. „Ik kan merken, dat je er veel van houdt." Rien knikte trots en gelukkig. Toen de bel gegaan was, zei Leo tegen hem: „Je hebt geloof ik een tien, zeg! Van Vliet keek je aan, of je een wereldwonder was." Er klonk geen plaagtoon door die woorden. Ja, het was een prettige dag. Ze fietsten samen naar huis en zé praatten over allerlei en ook over mevrouw Stolk's verjaardag.

„Het valt niet mee, zeg, een schemerlamp te maken. Als vader me zo nu en dan niet hielp, zou ik me geen raad weten." „Ik zou het niet kunnen, hoor," zei Rien.

Plotseling zweeg hij. Zou hij Leo wel vertellen wat hij van plan was te geven? Maar hij moest wel, want Leo vroeg vlak daarop: „En wat zit jij toch elke dag te knutselen? Je doet zo geheimzinnig!” Geheimzinnig? Niks hoor! Ik teken iets voor tante. Dat is alles.” „Nou zeg,” zei Leo toen gul, „dát zou ik nou niet kunnen.” Ze waren thuis en borgen hun fietsen in de loods.

„Kijk nou eens,” riep Leo opeens verbaasd, „moeder zit in de serre te naaien. Hoezee!” Hij stormde op haar af, kuste haar onstuimig, griste een koekje van het theeblad en riep: „Dag Moeder, wat fijn, dát u hier zit. Wat zijn de meubelen mooi bruin geworden. Even voelen of ze nog glijen. Ja, hoor! Nee, ik hoef geen thee. Ik moet even naar Harry. Straks!” Weg stormde hij weer en liet een stilte achter, die mevrouw Stolk en Rien naar elkaar deden glimlachen.

„Heb je ooit, zo'n jongen,” zei ze zuchtend. „M'n oren tuiten er nog van. Jij hebt zeker wel even tijd, Rien. Zo, ga fijn even naast me zitten. Dan schenk ik een kopje thee voor je in. Hoe vind je toch zulk weer? Ik heb elke dag verlangd om in de serre te gaan zitten. De meubelen zijn donker gebeitst. Ik heb hier de hele middag doorgebracht. Zo, jongen, neem een koekje, nee, nòg één. Weet je wel,” vervolgde ze hem lachend aanzierend, „dat je dik wordt? Mevrouw van Dijk zei vanmorgen dat je een beer van een jongen wordt.”

Rien lachte. „Geen wonder. Als u eens gezien had, wat ik vroeger at. En ik kom ook zoveel buiten.”

„Ja, je kunt het goed aan je zien en ik ben er erg blij om.”

Dit was heerlijk zo, vond Rien. Samen met tante thee drinken in de serre. Hij kon niet precies zeggen, waarom, maar het was zo'n fijne dag vandaag.

„Ik ben ook blij,” begon tante Tine weer, „dat jullie, jij en Leo, wat minder met elkander kibbelen.” Ze keek hem bij die woorden onderzoekend aan. Dat was zo. De laatste dagen was het goed gegaan. En toch zouden ze nooit vrienden worden. Ze pasten niet bij elkaar. Ze waren beiden zo verschillend van karakter. Rien hield niet van Leo en Leo niet van hem. Oom Steven ook niet. Tante Tine wist dit ook wel. Rien staarde voor zich uit en vergat antwoord te geven.

„Drink je kopje eens leeg. Heb je veel huiswerk?”

„Niet zo erg veel, gelukkig. Alleen aardig wat sommen,”

„Dat zijn nog altijd je vrienden niet, hè?” Hij schudde lachend van nee en vertelde toen wat mijnheer Van Duin gezegd had.

„Wat leuk voor je.” Ze keek naar zijn opgewekt gezicht. Waarom was hij toch altijd zo stil als haar man er bij was? Zó moest die hem nu eens kunnen zien en horen. „Ik geloof vast, dat je eindrapport goed zal worden. Wat zal je vader daar blij om zijn. Hier, nog een koekje en dan gaan werken, hoor!”

Even later zat Rien op zijn kamertje. O, hij zou zeker hard opschieten om lang aan zijn tekening te kunnen werken. 't Was moeilijk geweest om uit te zoeken, wát hij tekenen zou. Elke dag was hij er met de fiets op uit geweest.

O, hij wist zulke mooie plekjes! Als hij dan weer thuis kwam, wilde hij ze allemaal tekenen, maar dat

kon natuurlijk niet. En eindelijk wist hij het heel precies en ook, dat het goed zou worden en dat tante Tine het mooi zou vinden. Als hij dacht aan wat ze zeggen zou, had hij bijna geen geduld meer. Veilig had hij de eerste schets weggeborgen in een klein hoekje van z'n

kast. Soms op school kan hij ineens zo'n verlangen hebben om weg te lopen en er verder aan te werken. Hij zocht elke keer het plekje op, het mooiste, het liefste plekje dat er bestond. Zou hij het ooit zo mooi kunnen maken? Zou dat niet ontzettend moeilijk zijn? O, maar het werd goed, het werd heus mooi. Was het

gek om dat van je eigen werk te zeggen? Was dat ver-
waand? Zo werkte Rien elke dag aan zijn tekening en
elke dag als hij 's avonds naar zijn bed ging, keek hij
nog even en dan begonnen zijn donkere ogen te schit-
teren.

Mevrouw Stolk keek aandachtig naar de punt van haar vulpen. Vóór haar lag een vel schrijfpapier. Eén regel was er op geschreven. „Beste Max, je vroeg me, hoe Rien het maakt bij ons en wat ik van hem denk. Ja”

Ze was opgehouden. Wat moest ze schrijven? Dat zorg om zijn jongen haar hart vervulde? Dat door zijn komst grote moeilijkheden in hun gezin waren gekomen? En dat Leo soms brutaal tegen haar was, omdat hij haar sympathie voor Rien niet kon delen en het gevoel had, dat hij achteraan kwam? En dat zij met haar man verschil van mening kreeg omdat hij den jongen volstrekt niet mocht? Zou ze dat doen? Zou ze een vader, die door onverwachte omstandigheden duizenden kilometers van zijn kind verwijderd moest zijn, dat aandoen?

„Ja, ik kan je zeggen, dat hij flink aankomt en op school vrij goed mee kan. Ik vind hem een heel lieven jongen, maar je begrijpt, dat jongens niet altijd in vrede kunnen leven en dat er wel eens een ruzietje voorvalt, te meer daar Rien wel wat driftig is.” Ze glimlachte, een beetje verdrietig toch.

„Maar hoofdzaak is dat zijn gestel sterker wordt. Hij is hier nog niet één dag ziek geweest. Fijn, dat het werk je daar zo goed bevalt en dat je voorlopig niet weg hoeft. Ik kan me voorstellen, dat je naar Rien verlangt. Zeker, we zullen eens een kiekje van hem maken, hoor!”

„Toeti, breng jij even deze brief in de bus voor mam-
mie?” Toeti liep met een pop, die blijkbaar een groot
ongeluk had gekregen. Het arme hoofd was stevig
verbonden.

„Is Jopie niet goed?” informeerde mevrouw Stolk, de
brief dichtplakkend. Toeti schudde ernstig nee. „Al-
weer gevallen,” zei ze zorgelijk. „Pappie heeft lappen
om d'r hoofd gedaan.” Ze kwam dicht bij haar moeder
staan.

„Mammie, is het gauw Pasen?”

„Pasen? Welnee, vrouwtje, eerst word ik nog jarig
en dat duurt nog een poosje en dan nog zowat een
week.”

„Eerst wordt het ook nog Goede Vrijdag, hè Mam?”

„Ja, lieverd.”

„De juffrouw zei vanmorgen, dat Goede Vrijdag óók
een feestdag is, maar ik vind het niet, hoor! Van die
soldaten en dat kruis. Is dat nou een feest? Kunnen we
Goede Vrijdag niet overslaan en alléén Paasfeest
vieren?”

Mevrouw Stolk trok haar naar zich toe. „Dat kàn niet,
kind. De dagen horen bij elkaar. Maar waarom zou je
het willen?”

„Ik vind het zo zielig van dat kruis,” zei ze bedrukt,
„en Mientje ook. Mientje heeft er wel eens om ge-
huild en ik ook.”

„Maar dat hðef je niet zielig te vinden, Toeti. Dat
kruis is nù weg. Nù leeft Onze Lieve Heer in de hemel.
Hij is immers opgestaan? Nù kan hij nooit meer pijn
lijden en sterven.”

Haar gezichtje klaarde op. „O, ja,” zei ze opgewekt.

Ze pakte de brief aan en wandelde weg. Mevrouw Stolk keek haar na. „Fijngevoelig ding,” dacht ze. Alles wat donker en droevig is, pakt haar aan en houdt haar kleine hartje bezig. Wonderlijk zoals kinderen uit één gezin konden verschillen! Zij en Leo. . . . ze leken niets op elkaar.

Even later kwam Toeti weer terug aan de hand van Kobus, den tuinman. Mevrouw Stolk liep hen tegemoet.

„Dag, Kobus, is het weer tijd voor onze tuin? Je hebt een dikke zak bij je. Ik ben benieuwd wat je allemaal gaat poten en zaaïen en planten. Ik kom straks eens kijken. De crocussen staan al boven de grond.” Ze wandelden met z'n drieën weg. Kobus hoorde bij hun gezin. Hij was ook tuinman geweest bij mevrouw Stolk's vader. Toen Leo een heel kleine jongen was, had hij al op z'n schouders gezeten. Toeti ook. Hij was vooral ook een gróót vriend van háár. En van Rien zou hij dat worden. Kobus deed z'n werk met hart en ziel. En toen Rien een grote belangstelling voor planten en bloemen toonde, had hij Kobus voor zich gewonnen. Kobus knipte met een grote schaar het gras; hij harkte, snoeide, bond takken op en Toeti fladderde om hem heen. Dan lag ze naast hem op haar knieën; en dan weer riep ze hem iets toe of vroeg ze hem wat. Soms luisterde Kobus niet eens en dan kwam Toeti naar hem toe en zei nadrukkelijk: „Je luistert niet naar me, Kobus.” Dan lachte de goede oude man en hij vroeg gedwee wat ze dan wel gezegd had.

„Jaag haar maar gerust weg, hoor!” riep mevrouw Stolk wel eens van uit huis. Maar Kobus joeg haar

nooit weg. Hij was dol op het kleine ding en hij kon haar vrolijk gesnap bèst verdragen.

„Kobus, maar je zou toch best een vijver kunnen maken en dan goudvissen erin? Bij Ansje is ook een vijver met goudvissen. Je zou er best eendjes in kunnen doen. Die leggen dan eieren. En dan komen er jonge eendjes uit. Zijn er al jonge eendjes? Nee, zeker, het is nog geen lente, hè Kobus?”

Leo was een gevierde en verwende jongen. Hij wist, dat veel mensen van hem hielden. Toen hij begon te

merken, dat Toeti werkelijk veel om Rien gaf en ook z'n moeder, kon hij dit toch niet goed verdragen. Het was waar: hij had vader en die. . . . nou, die gaf toch zéker het meest om hem. Als het nu een ander geweest was, aan wien moeder zoveel zorg en aandacht schonk, dan zou hij het misschien wél hebben kunnen verdragen. maar het was juist Rien. Rien, de kleine, stille, vreemde jongen met de felle, donkere ogen en de zachte meisjes handen. Het leek wel of moeder hoe langer hoe meer van hem ging houden en dat stond Leo niet aan. Rien was ook wel eens afgunstig op Leo. Het hindcrde hem, altijd in de schaduw van zijn neef te moeten staan. Hij zou ook wel willen, dat er eens tegen hem gezegd werd:

„Jij bent een kraan” of „Dat kan jij alleen natuurlijk maar” en „Jij hebt de eerste prijs gewonnen” enz.

Leo dacht niets aardigs van Rien en Rien niets aardigs van Leo. Als ze geen ruzie hadden, speelden ze toch niet met elkaar, maar Leo met z'n vrienden en Rien met Toeti. Leo merkte wel, dat zijn vader nèt zo over Rien dacht als hij en dat vond hij fijn.

Wat vroeger nooit gebeurde, deed Leo nu. Hij probeerde Toeti te lokken, van Rien af te trekken, met lekkers, met knikkers of een tol. Maar Toeti liet zich niet lokken. Ze bleef trouw aan haar vriend. Ze was niet verlegen om Leo's lekkers en speelgoed. Leo werd er niet aardiger op. En het vreemdste was, dat hij recht meende te hebben zo te doen. Hij zag dat Rien z'n moeder eerbiedig behandelde. Dat hij vloog om een deur voor haar open te doen of iets op te rapen. Hij vond het bespottelijk en noemde hem voor zichzelf

een „uitslover”. Leo was in z'n hart geen onaardige jongen. Maar hij was hard op weg dit te worden. Vroeger was hij nooit jaloers geweest. Vroeger, vóór Rien's komst, was hij ook nooit onaardig tegen z'n moeder. Hij had ook nooit nagedacht over de vraag, of hij meer van vader dan van moeder hield. Dat was óók later gekomen. Vroeger hoorden ze met hun vieren bij elkaar. Nù was het net of vader en hij apart stonden.

Mevrouw Stolk sprak er met haar man over.

„Ik bemerk er niets van. Hij is tegen mij heel gewoon,” zei mijnheer Stolk. „Ik begrijp er niks meer van. Vroeger was Leo altijd goed en vriendelijk, mankeerde er niets aan hem en sedert die. . . . Rien in huis is, is hij veranderd, zeg je. Wel, ik zou zeggen, dan moet de schuld toch. . . .”

Ze viel hem in de rede. „Schuld, schuld, ik práát niet van schuld. Ik zeg, dat het me hindert en dat ik vind, dat jij hem daar eens over moet onderhouden. Ik heb het al meermalen gedaan. Het gaat toch maar niet aan om Rien als zondebok. . . .”

„Ja, maar Rien. . . . Je moet toch voorzichtig zijn met dien jongen, Tine, ik. . . . Om je de waarheid te zeggen, ik vertrouw hem niet.”

„Ik wèl,” zei ze warm. „Leo is ons kind en ik hou zielsveel van 'em, maar daarom vind ik nog geen reden om Rien te wantrouwen. Leo heeft het misschien te goed gehad. Jij hebt hem. . . . We hebben hem te veel verwend en nu hij niet alles en iedereen voor hem alleen meer heeft, wordt hij onaardig.”

„Is het heus zo erg?” Hij zag, dat ze bedroefd keek. „Maar Tineke. . . .”

„Jij, jij. . . . helpt me niet. We hebben toch sâmen beloofd aan Max zo goed mogelijk voor hem te zorgen. We kunnen hem toch niet aan zijn lot overlaten, Steef.”

„Natuurlijk niet, daar denk ik ook niet aan. Ja, het is wel moeilijk. Maar ik zal eens met Leo praten, hoor vrouwtje,” beloofde hij goedig, „en je zal es zien, hoe dat helpt. Je weet toch ook wel, dat zijn vader, hê?” Blij en gelukkig keek hij haar aan.

„Ja, dat weet ik,” zei ze langzaam. Ze glimlachte vermoed en toen ze alleen was, vouwde ze haar handen. „Geef mij wijsheid, Heer, om hun karakters te leiden. Mijn krachten en wijsheid schieten tekort.”

Toeti klopte zachtjes aan de deur van vaders kamer. „Kom binnen, vrouwtje.” Mijnheer Stolk legde dadelijk z'n pen neer, schoof zijn papieren weg en tilde haar op zijn knie.

„Wou je wat vragen, poppetje? Zal vader eens raden?”

„U kunt het niet raden,” zei Toeti heel beslist. „Ik, ik. . . . als ik over twee dagen jarig was, zou ik wel weten, wat ik wilde hebben.”

Oh, dacht mijnheer Stolk. Ze heeft weer wat nodig, die kleine rakker. Hij zuchtte overdreven en vroeg gedwee:

„En wat dan wel?”

„Een lammetje, — en dan zou ik om z'n halsje een blauw lintje doen met een belletje van mijn paardenspan.”

„Gelukkig maar, dat jij niet jarig bent, over een paar dagen.”

„Maar” Toeti keek hem met grote, ernstige ogen aan. „Mientje’s vader heeft kleine lammetjes en die verkoopt ie en ze zijn niet duur”

„Kindje,” zei mijnheer Stolk verbaasd, „jé méént het toch immers niet? Vader kan toch geen lammetje voor je kopen?”

„Voor mämmie natuurlijk,” zei Toeti een beetje ongeduldig. „U kunt toch wel een hokje timmeren. Het mag op mijn plekje. Mammie heeft gezegd, dat ze lammetjes zo schattig vindt. Maar Pappie,” ze liet haar hoge stemmetje dalen, „ik heb zelf nog geld over. Nog drie kwartjes”

„Je hebt toch al een mooi cadeau voor moeder? Je hoeft toch niet twee” Toeti liet hem niet uitspreken. Ze legde haar kleine handjes om zijn gezicht en vroeg:

„Maar hoe moet dat dan? Ik heb tegen Mientje gezegd dat ik overmorgen een lammetje kom kopen. Ik mag toch niet jokken?”

„Dan had je maar niets moeten beloven.” Nu werd mijnheer Stolk ook een beetje ongeduldig. Wat had dat kleine ding toch rare invallen!

„Hoor eens, Toeti,” begon hij, maar het kind gleeed van zijn knieën, ging voor hem staan en zei peinzend:

„Ik moet er nog eens over denken Als het nu niet mag. Maar het kan toch best. ’t Is maar zó klein. En mammie zal het zo prettig vinden. Ik zal morgen vertellen wat ik bedacht heb”

Mijnheer Stolk voelde zich opgelucht. „Best hoor,

kindje," zei hij vriendelijk. „Nu moet pappie weer werken.”

Toen ze de deur achter zich gesloten had glimlachte hij.

Zo'n kleine meid! Om haar vader in z'n werk te storen voor een plannetje, dat haar zo mooi toescheen. Een lammetje! Hij zag het verbaasde gezicht van z'n vrouw al! Nog aldoor glimlachend schoof hij z'n stoel voor het bureau en ging verder aan z'n werk.

Mijnheer Stolk had een prettige kamer aan de achterzijde van het huis. Een groot balcon met geraniums gaf een mooi uitzicht op de tuin. Hij had niet zo heel vaak tijd om daar in te kijken, want hij moest elke dag hard werken. Soms drongen de stemmen der kinderen tot hem door. En als hij Leo's wilde kreten hoorde, riep hij wel eens naar beneden, dat het wat stiller moest zijn.

Toeti was nog maar net weg, toen hij de twee jongens hoorde kibbelen. „Plaag dat kind dan niet altijd.” Dat was Rien's langzame, nu boze stem.

„Och jij, zanik toch niet altijd, Opa, als ik Toeti een beetje voor de mal wil houden, moet ik dat toch zelf weten.”

„Ze vindt het vervelend, dat weet je en. . . .”

De geluiden werden zachter en ineens werd het stil. Mijnheer Stolk liet even zijn pen rusten. Er kwam een diepe rimpel tussen zijn ogen. Alweer wat tussen die twee. Elke dag opnieuw. Elke dag gekibbel of een gespannen verhouding, die op het laatst toch in ruzie uitliep. Het was meer dan vervelend. Je zou warempel gaan verlangen, dat de jongen weer weg was. Als hij

had kunnen vermoeden, dat ze zó slecht met elkaar overweg zouden kunnen, dan had hij Rien niet in huis willen hebben. Hij niet, maar Tine, zijn vrouw wel. Wat zij toch in dien jongen zag! Hij hield niet van stille jongens. Leo was voor hem precies zoals een jongen van die leeftijd wezen moest: luidruchtig, levenslustig, kwiek en ondeugend. Rien leek net een meisje. Hij had zowaar meer van Toeti weg dan van een ferm, fiksen knaap. Enfin. . . . de tijd kon wonderen doen. Misschien leerden ze elkaar op de duur beter begrijpen en waarderen. Hij schreef weer verder.

Toeti stond met Rien in de tuin. Ze keek verschrikt naar hem op. „Wou je hem slaan, Rien?”

„Ja.”

„Maar je mag toch niet slaan?”

„Als hij jou aldoor plaagt wel.”

Haar kleine handje pakte zijn arm. „Jullie maken altijd ruzie,” zei ze met een bedroefd stemmetje. Rien zag haar onderlipje trillen. In zijn broekzak kneep hij zijn vingers tot een vuist. O, als Leo niet gevlucht was, zou hij hem afgeranseld hebben, en hij wist, dat zijn neefje niet tegen hem opkon, omdat hij, Rien, zo driftig was. Leo had dit blijkbaar al lang begrepen en had overhaast de benen genomen. In zekere zin had dit Rien een voldoening gegeven. Leo had niet zoveel durf, als hij voorgaf te hebben.

Hoe was deze ruzie nu weer begonnen? Leo had hen betrapt op Toeti's plekje, waar ze beiden heel ernstig aan het praten waren over het lammetje, dat ze zo graag voor haar moeder wilde kopen.

„'t Is zo jammer, dat het niet mag van pappie,” vond

Toeti. „'t Zou best kunnen, hè Rien? Fijn zou het zijn. Zijn lammetjes zo sterk, dat ze mij kunnen dragen? Dan zou ik er elke dag op gaan zitten. Misschien zou jij een trekkarretje voor me kunnen maken. . . .”

„Maar, Toeti,” had Rien lachend uitgeroepen, „het zou toch voor je moeder zijn?”

„Natuurlijk, maar mammië zou het toch ook best mogen zien en. . . .”

Toen had Leo zijn hoofd tussen de bessenstruiken gestoken. Het kind was hevig geschrokken en dicht tegen Rien aangekropen.

„Vervelende kerel.” Rien kon het niet uitstaan, dat Leo er altijd op uit was, Toeti te plagen.

Van weerskanten was het toen verder gegaan.

„Zat je weer te dromen? Maak je ook soms gedichten en verhalen?”

„Plaaggeest. 't Is reuze knap kleine meisjes aan het huilen te maken.”

Leo had net zo lang gesard, tot Rien woedend werd en op hem aanvloog. In zijn vlucht had Leo zijn benen geschaafd aan een uitstekende tak. Hij was in zijn hart bang, als Rien driftig werd. Ach, hij meende het niet zo kwaad. Hij hield óók in zijn hart veel van zijn zusje en hij was jaloers op Rien, omdat Toeti zo erg op hem gesteld was. Hoe meer Rien haar in bescherming nam, hoe vaker Leo iets verzon om haar te plagen.

Aan tafel werd niet veel gepraat. Mevrouw Stolk begreep wel, dat er weer iets geweest was tussen de jongens. Ze was er bedroefd om.

„Ben je gevallen, Lé? Ik zag net een zakdoek om je been.”

„Och,” ontweek hij, kleurend, „aan een tak geschaafd, maar het is niet erg.”

Na het eten las vader uit de Bijbel: „Een nieuw gebod geef ik U, dat gij elkander liefhebt; gelijk ik U liefgehad heb, dat gij ook elkander liefhebt. Hieraan zullen zij allen bekennen, dat gij mijne discipelen zijt, zo gij liefde hebt onder elkander.”

Rien zat met gebogen hoofd. Mevrouw Stolk had aan haar man gevraagd, of hij dit wilde lezen, juist dit. Was het niet een wonder, dat ze alles wist en altijd dadelijk voelde, dat er ruzie geweest was? Rien keek haar niet aan. Het was waar: hij had óók schuld. Hij moest niet zo gauw kwaad worden. Langzaam liep hij de trap op naar zijn kamertje om z'n huiswerk te maken. Hij zat nog maar net aan tafel, toen zijn pleegmoeder binnenkwam.

„Je moet het gas maar even aansteken, hoor! Het is nog te koud om zonder verwarming hier te zitten.”

„Ja, Tante.”

Ze ging voor het raam staan en keek peinzend naar buiten.

En Rien wist, dat ze nog iets zeggen wilde. Haar gezicht stond verdrietig en het hinderde hem. Hij hield veel van haar en hij wilde haar niet graag bedroefd zien.

Ze keerde zich om en ging naast hem zitten.

„Het is niet gemakkelijk, om Christus na te volgen, vind jé wel?”

Hij sloeg zijn ogen neer en zijn wangen werden rood. „Ik bedoel,” ging mevrouw Stolk verder, „dat het moeilijk is altijd lief te hebben, als we eigenlijk haten

willen, goed te zijn als we menen kwaad te mogen zijn."

„Rien," ze pakte zijn hand, „je wilt Hem toch wel navolgen? Je zou toch wel graag zo willen zijn, als Hij was?"

Hij liet zijn hoofd zakken op haar hand.

„Je moet niet vergeten Hem te vragen je een hart te geven, dat verdragen en liefhebben kan. Dat kost in-

spanning en strijd, maar de overwinning is heerlijk." Ze voelde zijn tranen op haar hand. Hij keek niet op en gaf geen antwoord. Hij leek toch zo klein en tender voor zijn jaren. Het was zo moeilijk voor hem in dit huis. Haar man en zij begrepen zo weinig van dezen stillen jongen. Ze wilde wel, dat het anders was. Dat het goed zou zijn tussen hen drieën.

Zacht nam ze haar hand weg. Hij legde het hoofd op tafel. Ze wist, dat hij haar begrepen had en weer op-

nieuw de strijd zou aanbinden tegen zijn driftige natuur.

En tegen Leo zei ze: „Probeer geen ruzie te maken, Lé. Laat hem liever met rust. Het is zo verdrietig voor vader en mij, dat jullie elkaar zo slecht verdraagt.”

„Hij is dadelijk beledigd en trekt dan een gezicht, of ik hem ik weet niet wat gedaan heb.”

Leo liep met een onwillig gezicht de kamer uit en liet zijn moeder zuchtend achter.

Ze zaten met hun vieren aan tafel. Mijnheer Stolk was een paar dagen op reis. Voor Rien was dit niet onplezierig. Hij vond het zelfs prettig als oom Steven niet thuis was. Leo niet, die kon bijna geen ogenblik zonder zijn vader.

„Is vader al zo vroeg weggegaan?” vroeg hij teleurgesteld aan zijn moeder, toen hij tegen halfzes thuis kwam.

„Ja, jongen, vader moest de trein van vier uur hebben en komt morgenavond pas weer thuis en misschien nog een dag later. Maar dan stuurt hij ons nog wel een telegram.”

„Bah, wat ongezellig.”

„Kom, kom, we kunnen het toch met zijn viertjes ook wel gezellig maken, is 't niet? Ga je gezicht en je handen even wassen, vent, dadelijk gaan we eten.”

„Dat kan straks nog wel.”

„Nee, dat gebeurt nu,” zei ze beslist. Hij trok een kwaad gezicht en mompelde wat. Zijn moeder deed, of ze niets hoorde en dekte de tafel.

Toeti zag, toen zij in haar stoeltje ging zitten, een pudding op het dressoir staan.

„Oh!” riep ze verheugd. „Chocolade-pudding, met slagroom?”

„Ja,” zei moeder lachend. „Ik dacht, Leo vindt het zo naar, als zijn vader niet thuis is, daarom zal ik maar eens maken, waar hij zo van houdt.”

Leo was echter niet in een goede stemming. Hij lachte

flauwtjes en ergerde zich aan Rien, die aandachtig naar Toeti zat te luisteren.

„Je mag niet fluisteren aan tafel, Toeti,” zei hij streng. „Mag best,” antwoordde Toeti prompt, „als het voor een verrassing is, mag het wel, hè Mams?”

„Ja, hoor, Puck, maar je moet ook eten.”

Mevrouw Stolk gaf Leo met opzet het grootste stuk van de pudding. Dat hielp. Zijn gezicht klaarde op.

„Lekker,” zei hij tevreden.

„Moeder,” vroeg hij na een poosje. „Er zijn twee knopen van mijn padvindingsbroek. Wilt u die er straks even aannaaien? Want morgenmiddag gaan we verkennen.”

„Ik zal het morgenochtend even doen,” beloofde ze.

„Vanavond niet. Straks is er een prachtig concert door de radio en je weet, als ik luister, wil ik niets doen.”

„Fijn, Tante,” zei Rien verrast. „Ik ga ook luisteren.” Ze knikte hem toe.

„Heb je wat an,” zei Leo minachtend. „Een paar uur achter elkaar stilzitten. Ik weet wel, wat ik liever doe.”

„Ik zou het nu zo leuk vinden, als we met ons drieën luisterden, gezellig onder een kopje thee.”

„Muziek.” Hij keek verbaasd. Hij zou wel eens willen weten, wat je daaraan kon hebben. Maar zijn moeder gaf geen antwoord. Ze wist wel, dat Leo helemaal niet van muziek hield. Zelf hield ze er heel veel van en ze vond het heerlijk, dat Rien er ook veel waardering voor had en ook muzikaal was. Met genoegeen kon ze ongemerkt naar hem luisteren, als hij piano speelde. Dat deed hij slechts als hij alleen in de kamer was.

„Heb je lang les gehad?” vroeg ze eens.

Hij keek verschrikt op. „Was u hier in de kamer? Dat wist ik niet. Vader heeft mij de noten geleerd, en ik heb me toen zo'n beetje geoefend. 't Is niet veel bijzonders,” liet hij er verleggen op volgen.

„Je speelt werkelijk heel aardig, jongen.” Hij was blij geweest met die onverwachte lof. Sedert die keer speelde hij vaker.

Mijnheer Stolk had, toen hij een kleine jongen was, piano leren spelen, maar hij had het nooit graag gedaan. Hij was dan ook heel onmuzikaal en kon met een rustig gezicht accoorden aanslaan, die zijn vrouw met een wanhopig gebaar naar haar hoofd deden grijpen.

„Hou op, man, het knarst gewoon.” Dan lachte hij vrolijk. „Is het weer zo erg, vrouw? Ja, ik hoor er geen steek van, maar ik zal gauw ophouden, met m'n artistiek gepruts.” Maar voor het spel van z'n vrouw toonde hij veel bewondering.

„Maar Tine, je bent een genie, heus. Wie kan het nu zoals jij?”

„Och toe, Steef.” Ze lachte hem hartelijk uit om z'n openlijke waardering. „Omdat jij geen verstand van muziek hebt, vind je het geknoei van mij al mooi.”

Mijnheer Stolk hield van een grapje. Met pianokruk en al had hij haar opgepakt en door de gang gedragen, tot groot vermaak van Leo en Toeti en Annie, het dienstmeisje, dat om een hoekje kwam kijken.

Rien deed z'n uiterste best op de tekening voor tante Tine. Voor zijn zuinig opgespaarde zakcenten zou hij er een lijstje omheen laten maken; een zwart lijstje,

want hij tekende met houtskool. Dat zou mooi bij elkaar passen. Wat zou ze kijken! Er was niemand in de wereld van wie hij zoveel hield als van haar. Hij zou de moeilijkste dingen graag voor haar doen. Om haar te plezieren, deed hij z'n best op school, zonder ooit uit te blinken. Om haar gezicht niet bedroefd te zien gaf hij oom Steven beleefd antwoord, als die hem wat vroeg en probeerde hij Leo te verdragen. Probeerde hij, maar het lukte niet altijd, het lukte de meeste keren heel slecht. Het was zo vreemd: hij kon niets van hem hebben. De jongens op school — och, hij had niet veel met hen op, maar hij kon er toch wel mee omgaan. Ze waren allen anders, lang niet zo opschepperig als z'n neef. Leo was altijd en overal nummer één. Waar hij kwam, de mensen zeiden iets aardigs over of tegen hem. Leo was ook nooit verlegen. Zijn vrijmoedige manier van optreden, zijn fris, lachend gezicht, maakten hem bemind. Zonder er iets onvriendelijks mee te bedoelen, zeiden de mensen soms:

„Wat een verschil tussen jullie” of „je mag wel een beetje kleur van hem overnemen, Rien.”

Dat vond hij erg vervelend. Het maakte hem verlegen en daardoor werd zijn toon onvriendelijk en stug, zodat er gedacht werd: „er is niets aan dien jongen. Leo is heel anders.”

Leo behoorde tot de mensen, die graag gezien worden. Rien werd niet zo graag gezien. Alleen als men hem goed had leeren kennen, hield men van hem.

Het was op een morgen, tijdens een leesles, dat mijnheer van Duin het woord „haten” verklaarde. „Háten, jongens,” zei hij, „is het lelijkste werkwoord dat er be-

staat. Haten betekent: nooit kunnen vergeven en da is ontzettend. Als de ene mens den ander haat, dan betekent dat oorlog, dood, verbittering. Hij, die God lief heeft, mag niet haten. Dát gaat niet samen."

Dat begrepen ze wel. Rien ook. Hij fietste alleen naar huis. Leo ging zwemmen. Het was een fijne dag geweest. Mijnheer Van Duin had Rien geprezen, omdat hij zo rustig en goed in de toon las. „Wel jongen," zei hij, „'t is perfect gelezen." 't Was goed, dat hij vooraan zat. Dan konden ze niet allemaal zien dat hij bloosde, als hij een pluim kreeg. Maar ja, 't was toch logisch! Je vond het eigenlijk gek, maar ook wel leuk. Een mooi verhaal waren ze aan 't lezen. Wat had mijnheer ook weer gezegd? Haten en God liefhebben, dat ging niet samen. 't Was te begrijpen, hè? Maar als iemand je nou iets heel ergs aangedaan had, dan was het toch óók te begrijpen, dat je dat niet vergeten kon en nog minder vergeven.

't Was mooi weer. De hoge populieren aan de weg hadden heel jonge blaadjes. Een aardig gezicht, dat gewuif. Kijk eens, waren dat geen spreuwen? Wat een glanzende veren hadden ze. Die ene pikte een dun twijgje, dat los hing. Zeker voor een nestje. Rustig fietste hij verder. 't Was wel een mooie plaats hier. In Groningen had je geen natuurschoon. Nu ja, wel iets, maar niet zoals hier. Hij was hier nu ruim twee maanden. Wat ging die tijd gauw. Wie had een half jaar geleden kunnen denken dat hij hier nog eens zou komen. Hij had geen flauw vermoeden voor hoe lang. Toch ontzettend aardig van tante Tine om voor hem

te willen zorgen. Het was eigenlijk vreemd dat hij haar niet kende van vroeger.

Welk kind kent nu z'n eigen tante niet? Wáárom waren ze nooit geweest bij zijn vader, niet meer nadat hij ongeveer zes jaar was en wáárom had z'n vader nooit over tante Tine en oom Steven gesproken?

Tante Tine zat te naaien toen hij binnenkwam. Het was warm en zonnig in de kamer.

„Dag, Tante.” Hij gaf haar 'n zoen, omdat ze alleen was.

„Dag, Rien. Is het hier erg warm? Ik heb al een raam open gezet en de haard brandt zo zacht mogelijk. Wat een mooi weer, hè?”

Alleen met haar durfde hij wel praten. Als oom Steven of Leo er bij waren niet. Tante Tine schonk een kopje thee voor hem in.

„Tante, waarom heb ik u eigenlijk nooit gezien, vóór ik hier naar toe kwam?”

„Ja, jongen, dat is niet gemakkelijk te zeggen.” Ze was even overbluft door die vraag. Hoe kwam hij daar opeens aan?

„Je vader heeft wel eens... meningsverschil met oom Steef gehad en dat is nogal hoog gelopen, zodat je vader daarna niet meer wilde komen.”

Rien keek nadenkend voor zich uit.

„Was oom Steven niet kwaad op vader?”

„Nee, omgekeerd wel. Je vader kon niet zo gauw weer goed worden; toen hij heel klein was al niet.”

„Heeft vader u en oom... gehaat?”

Ze keek hem verwonderd aan. „Ja,” antwoordde ze toen ernstig, „een heel lange tijd, jaren wel, tot... voor kort.”

Hij knikte en dronk zijn kopje leeg.

Toeti deed ineens de deur open en kwam stralend binnen, met Ansje, haar vriendinnetje. „Ze heeft d'r nieuwe baby-pop, kijkt u maar. Als u em voorzichtig achterover buigt, zegt 'ie: Mamma.”

Ansje toonde trots haar werkelijk kostbare pop.

„Ze is bijna net zo groot als d'r zusje,” zei Toeti.

„Mammie, maar als ik ook zo een op m'n verjaardag krijg, kan die niet eens in m'n ledikantje.”

„Je krijgt zo'n grote zeker niet, Toeti.”

„Voor het ledikantje niet? Maar dat kan toch best langer gemaakt?”

„Nee, voor het geld niet, grote poppen zijn dure poppen en kleine zijn minstens even lief en. . . .” haar moeder gaf lachend de pop weer aan Ansje, „voorlopig duurt het nog een half jaar voor je jarig bent.”

„Maar u bent wel gauw jarig en mag Ansje dan komen en Elleke ook? En eten we dan het lekkerste dat er bestaat en krijgen we dan een taart met kaarsen? Wanneer ben jij jarig, Rien?”

„In October, dat duurt nog een poosje, hè?”

„Ik in September, de negen-en-twintigste, dus eerst ik en dan jij, twee feesten achter elkaar, fijn!”

„Toeti houdt erg van feesten, en jij, Ansje?” vroeg mevrouw Stolk aan het kleine, grappige blondje met de boerinne-wangetjes.

„Bèst,” gaf ze ten antwoord.

Toen was het gesprek afgelopen. Mevrouw Stolk ging naar de keuken, Rien naar boven en Toeti en Ansje liepen de tuin in.

HOOFDSTUK VII

Een paar dagen ging het goed; er werd niet gekibbeld. Mevrouw Stolk was er blij om. Ze verzond een aardig plannetje voor haar verjaardag. Ze zou een lekker dineetje klaarmaken en de jongens een paar klasgenoten laten inviteren. Toeti mocht haar twee vriendinnetjes vragen: Ansje en Elleke. Ze deed of ze niets zag van de geheimzinnigheid waarmee Toeti de laatste dagen door het huis liep. Leo hield lange gesprekken met z'n vader en Rien was nergens te bespeuren.

Toeti had zich het lammetje uit het hoofd laten praten. Het was eerst nog een grote moeilijkheid geweest. Toeti liet niet zo gauw los wat ze eenmaal voor zichzelf had klaargemaakt. De boer echter, bij wien ze de lammetjes gezien had, dacht er niet aan die te verkopen en dat maakte de zaak eenvoudiger.

Dan zou Toeti maar tevreden zijn en moeder een mooie kop en schotel geven. Trees de werkster was op het idee gekomen, de kop vol te stoppen met chocolaadjes en dat vond Toeti een geweldig mooie gedachte. Vader vond het goed en ze bracht zeker tien minuten in de winkel door met het zoeken naar de „lekkerste” en de „dunste”.

In de tuin werden bloemen geplukt. Rien hielp mee. Moeder stoel zou versierd worden; moeders kop en moeders bordje. 't Zou morgen een groot feest worden. Toeti was dol op feesten en kon bijna niet wachten op de grote dag. Ze was er zo opgewonden van, dat ze 's nachts onrustig sliep. Moeder merkte het wel. Als

haar verjaardag voorbij was zou het wel weer beter worden.

Leo's schemerlamp was klaar. „Prachtig werk,” had vader geprezen. „Ik ben trots op m'n jongen.”

„Och, u hebt toch een beetje geholpen,” zei Leo toen nederig, maar hij was wat blij, dat vader hem zo'n pluim gaf.

Rien had de lamp ook bewonderd. „Ik begrijp niet, hoe je dat kunt, en wat kleurt de zij goed bij het hout.”

„En jij, Rien, wat heb jij voor tante? Je hebt ons nog heelemaal niet ingewijd.” Oom Steven vroeg het vriendelijk, maar hij vond het toch vreemd van den jongen, dat hij niet in vertrouwen genomen was. Leo, als diè een geheimpje had, zou hij dadelijk z'n vader iets in het oor gefluisterd hebben. Rien niet, nee, Rien niet, Rien was anders. Hij brandde van verlangen om tante Tine's gezicht te zien. Boven in zijn kastje, goed verstopt, daar lag het, het mooie, dat voor haar alleen was. Zij zou ook de eerste zijn, die het mocht zien.

Hij mompelde iets van „morgen” en wilde de kamer uitgaan. Leo's stem spotte hem achterna: „Och, hij heeft natuurlijk samen met Toeti een vers gemaakt, Vader. We zullen het morgen wel horen.”

Rien trok de deur dicht, zonder wat te zeggen. In de gang zei hij zachtjes „Bah”. Bittere minachting lag in dat ene woord. Leo dacht over zijn woorden niet verder na. „Hij zal best iets gekocht hebben, Vader en hij heeft geloof ik iets getekend, meneer de artiest, hij heeft aldoor erg geheimzinnig gedaan. Zijn kamer was elke avond op slot.”

„Heeft hij jou ook nooit iets verteld?”

Leo knipte met de vingers. „Mij? Kunt u begrijpen! Alleen Toeti natuurlijk. Die twee fluisteren de hele dag samen. Heeft u dat niet gemerkt? Nou, 't kan me niks schelen, hoor. Ik zit om hem niet verlegen. Ik vind hem reuze saai.”

„Och,” probeerde z'n vader. „Hij meent het misschien niet kwaad.”

„Waarom troggelt hij Toeti dan van me af? Is dat soms niet gemeen?” Leo's verontwaardiging was ècht. In zijn ijver om zich zelf te verdedigen, zag hij de dingen niet helemaal goed. Hij vergat, dat Toeti, vóór Rien bij hen in huis was, zich ook weinig met haar broer bemoeide. Leo was haar te druk, te wild. In Rien had het meisje een echten vriend gevonden, die haar nooit uitlachte of bang maakte.

Mevrouw Stolk had van dit gesprek tussen haar man en kind niets vernomen. Met een opgewekt gezicht liep ze door het huis, om allerlei voorbereidingen te treffen. Ze zou verrassingen krijgen, ze zou ze ook geven.

„Moeder ziet helemaal rood,” plaagde Leo, toen ze de kamer binnenkwam. Ze knipoogde. „Je zou zeker wel eens in de keuken willen kijken, hè? Ik heb Annie permissie gegeven je vierkant uit ons domijn te zetten, als je het soms eens mocht wagen je daar te vertonen.”

„Hu!” lachte Leo. „Hoor Moeder eens een praats hebben!” Hij kwam naast haar staan. „Weet mijn geëerde moeder wel, dat haar zoon net zo lang is als zij?”

Ze keek met een blijde glimlach in zijn fris jongensgezicht en legde een arm om zijn krachtige schouders.

„'t Is verschrikkelijk. Als je maar nooit boven me uit-

groeit. Ik wil toch graag, dat je tegen me blijft opkijken." Hij wreef even zijn wang tegen haar arm en schoot toen naar buiten de tuin in.

Ze zagen hem beiden na. „Robbedoes," lachte zijn moeder. Toen keek ze naar de lucht. „'t Wordt vast mooi weer morgen. Ik zou het vreselijk vinden, als het morgen zou regenen. Misschien hebben we nu ook weer een mooie Pasen. Het komt zo vaak uit, als mijn verjaardag mooi is, is Pasen ook altijd mooi. We moeten voor tweede Paasdag ook nog iets leuks verzinnen, Steef."

„Verzin jij maar, vrouwtje. Dat ligt jou beter dan mij, en," vervolgde hij lachend, „we doen toch altijd wat jij verzonnen hebt."

„Plagerd. Dat zal ik goed onthouden."

Vrolijk ging ze verder aan haar werk in de keuken.

De kinderen waren in de tuin. Leo had een bijzonder plaaglustige bui vandaag. Hij ging achter Toeti op haar auto-ped staan en reed met een wilde vaart over de paden, zodat Toeti angstig werd. Rien, die blauwe druifjes sneed voor een paar kleine vaasjes, zag het en riep: „Niet zo wild, Leo, dadelijk valt ze."

Even later stond het kind hijgend en bezweet naast hem.

„Weer doen?" vroeg Leo lachend. „Wat een vaart, hè. Zullen we eens samen, Rien? Dan zul je 's wat beleven, of ben je bang?"

„Stel je niet aan," bromde Rien. „Hier Toeti, dit vaasje kun je vast wegbrengen. Je moet er nog water in doen, hoor!"

Toen Toeti terugkwam was Leo verdwenen. Even later

kwam hij weer te voorschijn. Hij had een oude werkdoek om z'n hoofd gebonden en een hark in zijn hand genomen.

„Hoe vin je me zo?” vroeg hij met een piepstem.

Rien keek op en lachte. „Heel mooi, pas op, trap niet op de bloemen, oude heks.”

Leo liet zijn ogen rollen. Verschrikt keek Toeti hem aan.

„Sta me daar niet zo aan te gapen, kind! Zie je niet, dat ik betoverd ben? Op jouw plekje stond een boze fee. Diè heeft me zo gemaakt. Wat moet ik beginnen? Hoeeee!!!oeeee!” jammerde hij.

Toeti vond dit spelletje niet aardig. Ze vond het griezelig. Leo deed zo vreemd, alsof het ècht waar was. Dat kon natuurlijk niet, maar . . .

Opeens pakte Leo haar beet en zette haar op zijn schouders.

„En nu . . . , nu gaan we samen naar de boze fee, om te vragen van mij weer een gewoon mens te maken.”

Toeti gaf een gil. Ze worstelde om los te komen, maar Leo's sterke handen lieten dit niet toe. „Nee, je zult mee; kijk eens, ik heb vleugels en nu gaan we vliegen.” Nee, van Leo's kant was dit niet alleen een spelletje. Het was zijn bedoeling Rien kwaad te maken door Toeti te plagen, om dan weg te lopen, want met Rien vechten deed hij niet graag.

Hij had de hark wild neergesmeten, met de tanden naar boven.

Als een dolleman holde hij met de ontstelde Toeti op zijn rug over het grintpad. Toeti's krullen dansten op en neer. Ze riep niets, ze gaf geen geluid. Met een wit

gezichtje en gesloten ogen zat ze slap in elkaar gedoken.

Een wilde woede en een dodelijke angst om het kleine angstige meisje deden Rien opspringen en schreeuwen: „Schei uit, gek die je bent! dadelijk gebeurt er een”

Leo maakte een bocht; het leek werkelijk of hij dol was. Rien zag met ontzetting dat Toeti haar broer bijna los liet. Als ze zou vallen, zou ze dood kunnen zijn. Wat moest hij doen? Leo tegenhouden? Maar hoe?

Hij loog zijn neef achterna, zijn vuisten gebald, met een vertrokken bang gezicht.

„Toeti! Toeti!!” gilde hij. „Toeti, houd 'em vast!”
Leo scheen zijn verstand verloren te hebben.

Toen hij merkte, dat Rien hem op de hielen zat, versnelde hij zijn vaart nog meer. Het werd een wedloop tussen hen beiden. Pletseling hoorde Leo Rien vlak bij zich; hij hoorde hem hijgen.

„Toeti!! . . . ik pak je, hoor je . . . Toeti! laat Leo los. Toeti los!”

„Nee,” dacht Leo woedend en toen hij voelde, dat Rien zijn zusje

trachtte beet te pakken, maakte hij een sprong als een steigerend paard.

Toen gebeurde het vreselijke.

Een slag, een kreet. . . . Toeti hangt sidderend in Rien's armen, maar Leo ligt roerloos op de grond. Hij was gestruikeld over de steel van de hark en met z'n voorhoofd op de rand van een scherpe steen neergekomen. Die had een diep gat gemaakt, vlak boven zijn linker-oog.

Kon dat waar zijn? Het was zo kort geleden, dat. . . . Nee, dit kon niet waar zijn. Dit moest een droom zijn, een boze droom.

Was Leo. . . . dood. . . . Rien veegde in verbijstering over zijn ogen. Het was zo stil, zo angstig stil. „Leo!” Hij dacht het gewoon te zeggen, maar zijn droge lippen fluisterden hees het woord.

Opeens gaf Toeti een harde schreeuw. Ze had bloed gezien, bloed, dat langzaam wegsijpelde uit Leo's voorhoofd. Een seconde sloeg ze haar handjes tegen de ogen en toen vloog ze gillend naar binnen.

In de keuken was mevrouw Stolk met een kleur van inspanning bezig een heerlijke taart te bakken. Plotse-ling hielden haar bezige handen stil en ze rende de tuin in.

Rien stond nog op dezelfde plaats. Hij kon geen hand uitsteken, zich niet verroeren. Zijn gezicht werd spierwit, toen mevrouw Stolk hem aankeek, één ogenblik, voor ze zich boog over den bewustelozen jongen. Een ogenblik, maar oh, de bittere wanhoop, die uit haar

ogen hem aankeek, het smartelijk verwijt: Jij, jij hebt het gedaan.

Even was het of iemand hem een harde slag gaf, of het van binnen koud en leeg werd, helemaal leeg en toen pas drong de betekenis van dit zwijgende, vreselijke verwijt tot hem door.

Jij, jij bent. . . . was hij de moordenaar? Wat had hij dan. . . .

Ze hadden Leo weggedragen. Mevrouw Stolk en het dienstmeisje en Rien stond er nog. Het was of hij verlamd was. Hij staaarde maar naar de hark. De tanden staken grimmig omhoog. Tante zou toch niet denken. . . . dat hij met die hark. . . . maar nee, ze zou hem toch niet aanzien voor zo gemeen, zo laf!

Zij. . . . zij. . . . haar ogen, haar lieve zachte ogen. . . . die dachten dat hij. . . .

Oh, het was vreselijk. Waarom had tante in het geheel niet gevraagd hoe het gekomen was? . . .

En haar mooie witte hand, die ze zo vaak op zijn hoofd gelegd had, had het bloed weggeveegd.

HOOFDSTUK VIII

Hij heeft een hersenschudding en is bewusteloos." Die woorden ving Rien op van het dienstmeisje.

Niet dood dus, maar een hersenschudding. Was dat minder erg? Daar kon je toch dood van gaan? Rien was naar buiten gevlucht, naar het bos, naar een eenzaam plekje. Daar was hij neergevallen. Aldoor zag hij het roerloze lichaam van Leo. O, als hij het gezicht maar kwijtraken kon. Zo wit was het en zo bebloed. En het ergste, o, het ergste: Tante Tine's ogen, die hem hadden aangezien, zo smartelijk verwijtend. Jij, heb jij dat gedaan? Dat was het ergste. Dat kon nooit weer goed worden, nooit.

Zij had het geloofd. Zij had dat lelijke van hem kunnen denken. En al zou later uitkomen, dat hij niets gedaan had, zou het nooit anders worden. Hij zou nooit meer vrolijk kunnen zijn, nooit meer kunnen lachen, kunnen wandelen met Toeti. En niemand vroeg iets. Niemand zei: hoe kwam het? Omdat ze dikwijls ruzie maakten werd dadelijk geloofd: Hij heeft Leo op de grond gesmeten, uit drift, uit woede. Wie weet, wat ze dachten. . . .

En morgen zou tante Tine jarig zijn. . . . de tekening was af, lag keurig ingelijst in zijn kast. Alles weg. . . ., alle vreugde om het maken, om het geven. Waarom? Wat was er dan gebeurd? Leo rende als een krankzinnige door de tuin met Toeti. . . . Toeti was doodsbleek, zat slap en versuft op zijn schouders. Het gezicht van

z'n neef, plagerig, onverzettelijk, vast besloten het kind te sarren. . . .

En hij, in vreselijke angst om haar, peinsde wanhopig op een middel om haar te redden. . . . Hij rende Leo achterna. Toen was Leo gestruikeld over de hark. Gelukkig, dat hij Toeti net vastgegrepen had. Was het geen wonder, dat zij niets opgelopen had? Het had nog veel erger kunnen zijn. Toeti. . . . als hij eens niet zo dichtbij geweest was. . . ., dan was ze misschien dood geweest. Ontzettend was de gedachte, dat tante Tine hem voor schuldig hield. Dat oom Steven het dacht, dat deerde hem niet, maar zij, tante Tine. . . . Hij had nog willen zeggen: Tante, het is zijn eigen schuld. . . ., maar hij had geen woord over zijn lippen kunnen krijgen.

Hij zou naar oom Steven toe kunnen gaan en zeggen: ik heb hem niets gedaan; het was zijn eigen schuld. Maar het zou niet geloofd worden.

Plotseling begon hij te snikken, hartstochtelijk zijn hoofd in de handen duwend. Nóóit, nóóit zou hij het zeggen. Zij, die altijd zo lief voor hem geweest was, waarom had zij hem niet de gelegenheid gegeven te vertellen, hòe het gegaan was? Was hij maar dood! Het kon hem immers niet schelen, dat hij leefde. Wat er gebeurd was zou hij nooit kunnen vergeten en de toekomst leek zo vreselijk met dat éne altijd om hem heen!

Leo lag in een donkere kamer met ijs op zijn hoofd. De dokter was onmiddellijk gekomen.

„Rustlig houden en donker, vanavond kom ik weer.”

Zo was al de feestvreugde opeens weg. Moeder liep zwijgend en bleek door het huis. Zo dikwijls als ze kon zat ze aan het bed van haar jongen. Ze wisselden elkaar af, vader en moeder. Toeti mocht niet bij hem komen en ook niet bij Rien. Schuw had ze haar vader aangezien, toen die haar verboden had naar hem toe te gaan. Was vader boos op Rien? Hij keek zo kwaad en ook zo verdrietig.

„Maar Pappie,” waagde ze, „waarom niet? Lé pakte me op en Rien. . . .”

„Ga weg, Toeti.” Zo streng was vader bijna nooit. Ze vroeg niet verder en liep haastig naar de keuken.

Mevrouw Stolk kon de eerste uren na het droevig voorval alleen maar aan Leo denken. Het leek of hij dood zou gaan. In die donkere kamer was ze wanhopig bij een stoel neergezakt en had ze God gevraagd, of ze hem mochten behouden. Later, later was de gedachte aan Rien weer teruggekomen. O, ze was niet kwaad op hem. Hij had het natuurlijk in drift gedaan, zonder de bedoeling hem een ongeluk te laten krijgen. Maar dit. . . . dit ging toch te ver. Hij had een moordenaar kunnen worden. Dat het zo ver zou kunnen komen in een paar maanden tijds!

„Hij gaat er uit!” Dat waren de eerste woorden, die haar man gezegd had, nadat de dokter hem enigszins gerustgesteld had. En ze had begrepen: het is ook beter. Ze hadden geen van beiden vermoed, dat de karakters der beide jongens zoveel zouden verschillen. Maar hoè zou het moeten en waar moest het kind heengaan? Ze had toch haar zwager beloofd voor hem

te zullen zorgen? En nu zich aan die belofte onttrekken?

Eén ding was zeker. Voorlopig moest Rien zorgen uit de buurt van zijn pleegvader te blijven. En dat deed hij. 's Avonds kwam de dokter weer. Leo was weer bij bewustzijn gekomen. „'t Valt mee,” zei hij, „'t is een hersenschudding, zoals ik zei, maar een lichte. Hij zal wel gauw weer de oude zijn. Houd de kamer vooral donker en stil.”

Mevrouw Stolk had naar Rien gezocht. Hij was niet op zijn kamertje, niet in de tuin. Waar zou de jongen heen gegaan zijn in zijn angst voor straf? Ze kende hem en wist dat hij zich het voorgevallene sterk had aange trokken.

„Je moet eens in de buurt kijken, Annie,” zei ze tegen het dienstmeisje. „Ik maak me ongerust over hem.” Annie kon hem niet vinden. Tegen etenstijd stond hij plotseling in de gang, bij de kapstok.

„Waar was je?” vroeg zijn pleegmoeder, „ik heb me bezorgd gemaakt. Was je bang?”

Rien keek naar de grond en gaf geen antwoord. Ze zag een bleek, een heel bleek gezicht en een paar harde ogen.

„Hoe kwam het, Rien?” vroeg ze zacht. „Vertel het me, dat is beter. Je denkt toch niet, dat ik boos ben? Leo wordt wel weer beter,” liet ze er op volgen, om hem gerust te stellen.

Rien gaf nog geen antwoord en toen begreep ze, dat hij geen antwoord wilde geven.

„Je kunt misschien beter niet naar binnen gaan. Oom

Steven is erg bedroefd en geschrokken. Ik zal je brood boven laten brengen.”

Geen antwoord.

„Rien. . . .”

Toen ging ze naar binnen.

Om zeven uur werd er aan Rien's kamerdeur geklopt. Annie bracht een blad binnen met een paar boterhammen. Ze wierp nieuwsgierige blikken naar den zwijgenden, bleken jongen. De volgende morgen, toen ze het blad weer kwam halen, keek ze verbaasd. Hij had niets gegeten.

Rien was vroeg naar bed gegaan, maar niet voordat hij z'n deur had gesloten. Nee, hij wilde niet dat er iemand zou binnenkomen, ook niet tante Tine. Om een uur of tien werd er aan de knop gedraaid, éénmaal, en nog éénmaal. Rien, die niet sliep, bewoog zich niet, maar z'n hart bonsde en z'n lippen klemde hij op elkaar. Hij gaf geen geluid en de hand liet de knop los. De volgende morgen wilde hij, zonder ontbijt, ongemerkt de deur uitglippen, maar ineens stond tante Tine voor hem met een pakje.

„Eet dit onderweg op,” zei ze zacht. Even was er verzet in Rien, maar hij pakte het toch aan en stopte het in z'n tas. Ze aarzelde en zei toen: „Leo heeft een vrij goede nacht gehad.”

Ze wachtte even en toen hij geen antwoord gaf, keerde ze zich om. Hevige teleurstelling deed haar bijna huilen. Had hij recht om zó tegen haar te doen en was haar mededeling voor hem geen reden om blij en dankbaar te zijn? Ze had niet verwacht, dat hij haar zou feliciteren. Deze dag was waarlijk geen felicitatie waard,

maar hij had toch iets kunnen zeggen.

Toeti kwam stilletjes met haar kop en schotel. Ze kuste het kind en fluisterde, dat ze er blij mee was en er uit zou drinken, als Leo weer beter was geworden.

Mijnheer Stolk had 's morgens gezegd: „Ik kan je niet gelukwensen, vrouw. God geve, dat alles goed afloopt.”

Ze had zijn zorgelijk gezicht gekust. „Hij wordt wel weer beter,” en plotseling, in een grote behoefte de drukkende sfeer uit huis weg te krijgen: „O, Steef, laten we niet. . . . niet zó doen. . . . tegen Rien. . . . Hij heeft zich door z'n drift laten verleiden en nooit kunnen vermoeden, dat het zó erg zou worden.”

Haar man keek somber voor zich. „Met geen enkel woord geeft hij blijk berouw te hebben. Het is z'n onverschilligheid, die me het meest hindert. En jij had altijd gedacht, dat het zo'n fijne jongen was. Je hebt een adder aan je hart gekoesterd, vrouw.”

Dit deed haar pijn. Rien had verkeerd gedaan, maar kon ze zich zo in hem vergist hebben?

„Ik geloof het niet,” antwoordde ze zacht en beslist. „Leo zal ook wel schuld hebben.”

Hij zweeg verder. Over Rien werd niet meer gesproken. Hij verscheen 's middags aan tafel, maar niet voor zijn tante hem geroepen had, en hij at weinig. Geen enkele maal keek hij op. Eens naar Toeti, die hem met haar lieve ogen bedroefd aankeek.

Mijnheer Stolk had Toeti gevraagd, wat ze wist van de ruzie tussen Leo en Rien. Peinzend stond het kind tussen z'n knieën. Langzaam schudde ze het hoofd.

„Ik weet niet, Paps, Leo pakte me en hij deed zo griezelig en ik vloog door de tuin en Rien. . . .”

„En Rien?”

„Rien stond ineens er bij en Leo viel ineens en ik stond op de grond.”

„Gooide hij Leo?”

„Ja. . . ik weet het niet,” aarzelde Toeti. „Het was allemaal rood en akelig en. . . .”

„En?” Hij tilde haar op z'n knie. Het meisje huiverde.

„En er was allemaal bloed. . . . de hele tuin was vol.”

Hij begreep, dat ze dit in haar overspannen verbeelding gezien had.

„Zo erg was het niet, poppetje, ga nu maar weer spelen. Leo wordt weer beter, gelukkig.”

Alleen in z'n kamer vroeg hij zich af: zal ik Rien laten komen? Maar de jongen leek zo ongenaakbaar, alsof alle recht aan zijn kant was. Was het niet tot hem doorgedrongen, wat hij op zijn geweten had kunnen hebben? 't Was toch ook geen kleinigheid, iemand neer te slaan, dat hij voor dood bleef liggen. Dood! Zijn eigen jongen dood. Hij sloeg zijn handen voor het gezicht en in grote dankbaarheid zei z'n hart: „ik dank U, Heer, dat gij dit niet hebt toegelaten.”

Leo moest eerst helemaal beter zijn en dan zou hij met zijn vrouw praten over Rien. O, neen, er was geen haat

in hem tegen den knaap. Maar hij had hem nooit mogen lijden. Het was in elk geval toch een lelijke streek geweest en het verwonderde hem niet, dat hij zoiets gedaan had. Hij had nooit iets aardigs in hem kunnen zien, zoals zijn vrouw.

De dokter was tevreden. „Over een poosje,” zei hij lachend na een paar dagen, „zal het huis weer te klein voor hem zijn, hoor!”

„Hij zegt nog erg weinig, dokter!”

„Weinig? Nu, dat komt nog wel.”

Het was waar, Leo zei heel weinig. Een paar maal had hij zijn moeder aangezien, of hij van plan was iets te vertellen, maar alsof hij zich bedacht, zweeg hij toch.

Leo moest van binnen iets klaarmaken. Men had hem gezegd, dat hij bijna dood geweest was. Het zou zijn eigen schuld geweest zijn. Dan was er nog iets. Moeder en vader spraken niet over Rien. Zelf was Rien nog niet eenmaal bij hem geweest. En moeder? Die zoveel van Rien hield. . . . moeder, die een bedroefd gezicht zette, als iemand zijn naam noemde. Wat betekende dit allemaal? Toeti, die alleen in de tuin speelde, zonder haar vriend. . . .

Het was niet moeilijk, om te begrijpen, wat er was, maar nu werd het moeilijk voor hem. Moeilijk voor den gevierden en verwenden Leo. Nu zou hij alles eerlijk moeten vertellen. Eerlijk. . . . maar dat betekende een volledige bekentenis van zijn opzettelijk plan, Rien dwars te zitten en hem te plagen en van Toeti af te houden.

Hij had geweten, dat Rien woedend zou worden, als hij Toeti bang maakte. Hij wilde Rien's dulle drift op-

wekken, omdat hij hem niet kon uitstaan. Het was niet waar, dat Rien hem had neergeslagen, omdat hij kwaad was. Hij had Toeti willen grijpen en had dit ook gedaan en hij was gevallen over de hark. Toeti. . . . was het niet een wonder, dat ze niet dood gevallen was? Had het niet net zo goed kunnen gebeuren, dat Rien haar niet had kunnen vastpakken? Dan zouden ze samen gevallen zijn.

Het was niet gemakkelijk om eerlijk te zijn. Het kostte een geweldige strijd met zijn eerzucht en trots. En zo'n strijd is maar niet zó gestreden.

Daarom lag Leo zo'n lange tijd zwijgend naar de muur gekeerd. Daarom durfde hij niet naar Rien te vragen en Toeti niet goed aankijken.

Mevrouw Stolk had meer dan eens geprobeerd Rien aan het spreken te krijgen. Als ze maar eerst wist, hòe het ongeluk gebeurd was. Dat Rien schuld had, bleek duidelijk uit z'n houding. Van het ogenblik af dat ze hem wit en zwijgend bij Leo had zien staan, had ze geweten, dat hij iets ergs gedaan had, iets heel ergs. En omdat ze wist hoe driftig hij was, had ze onmiddellijk gedacht: het is zijn schuld. Maar ze had het hem vergeven. . . . Met opzet zou Rien geen lelijke dingen doen, dat wist ze. Leo zou hem getart hebben, maar ook die zweeg over de zaak en zo bleef de oorzaak van het droevig voorval een raadsel.

Toen Leo nog in een donkere kamer lag en mijnheer Stolk eens zachtjes de deur wilde openen om naar zijn jongen te zien, sloop plotseling een kleine gedaante dicht langs de muur tegenover hem voorbij. Hij liet de deur dicht en riep op gedempte toon: „Rien.”

Maar de jongen sloop schuw en met katachtige vlugheid de trap op. Zo kon alleen iemand doen, die zich schuldig voelde, dacht mijnheer Stolk en hij voelde grote lust in zich om hem achterna te rennen, bij zijn kraag te pakken en hem te dwingen de waarheid te zeggen.

Het was Donderdag voor Pasen. Mevrouw Stolk vond een geschikte aanleiding om Rien in zijn kamertje op te zoeken. Hij had z'n tafeltje voor de balcondeuren geschoven en zat lusteloos naar buiten te staren. Toen hij de deur hoorde openen, ging er een schok door hem heen, maar hij keek niet op.

Waardig en rustig liep mevrouw Stolk op hem toe.

„Wil je me niet eens vertellen, hoe alles gegaan is? Je ontloopt me, ik heb het wel gemerkt, maar . . . zo moet het niet, Rien. Denk je dat wij kwaad op je zijn?”
Wie zijn „wij”, ging het door hem heen. Hij zei nog niets, maar ze was niet van plan dadelijk weg te gaan en nam een stoel.

„Je mag dankbaar zijn, dat alles goed is afgelopen. Ik wil niet zeggen, dat Leo geen aanleiding gegeven heeft tot die kloppartij, maar . . . je weet het. Ik heb je zo dikwijls gewaarschuwd voor je driftige aard. Zo ver mocht je het niet laten komen. Het is beter dat je me ineens vertelt, wat er gebeurd is. Ik kan uit Leo nog niets krijgen en van Toeti's verhalen begrijp ik niets. Ze was helemaal overspannen, toen Leo pas binnengebracht was. Kom,” vervolgde ze zachter, „Zondag is het Pasen. Laten we alles weer goed maken. Zó kunnen we geen Paasfeest vieren.”

Maar Rien keek voor zich uit. Blauwe kringen lagen onder zijn ogen en zijn gezicht was heel bleek. Ze had medelijden met hem.

Hij had zich heel veel van het gebeurde aangetrokken, dat wist ze. Het verwonderde haar, dat hij bleef zwijgen. Zijn houding drukte koppigheid en onverzettelikheden uit.

„Rien,” probeerde ze nog eens, maar hij veranderde niet. Ze verliet het kamertje. Op de gang dacht ze: „Wat moet ik doen? Had ik iets anders kunnen zeggen en waarom deed hij zo vreemd? Zou alle narigheid nu nog niet achter de rug zijn?” Ze zuchtte.

Die avond, toen mevrouw Stolk alleen bij haar jongen in de kamer zat, zei Leo onverwacht: „Moeder, Rien heeft geen schuld.”

Verwonderd keek ze hem aan.

„Neen, Moeder, u weet niet hoe alles gegaan is en Toeti ook niet meer. Maar ik heb de schuld van alles....”

En hij vertelde, zonder iets over te slaan of met opzet achter te houden, wat er gebeurd was. O, hij schaamde zich, en hij had niets meer van den blufferigen Leo, toen hij met bevende stem zei:

„Ik had. . . . Toeti had ook dood kunnen zijn, Moeder. Ik heb er zo vaak aan moeten denken. En eerst wilde ik niets zeggen, want ik merkte wel, dat vader en u dachten, dat Rien met me gevochten had en me op de grond gegooid had. Ik. . . . ik was er blij om, dat u dat dacht. Ik was ook blij, dat vader een hekel aan hem had. Maar. . . . ik durfde niet langer alles voor me te houden, Moeder. . . . ik ben al die tijd een mispunt geweest voor hem. Ik heb hem altijd geplaagd, omdat u zoveel van hem hield en Toeti ook. . . . Ik was woedend, toen hij me achterna kwam. En toen kwam dat andere opeens. . . . ik struikelde over de hark.”

Wat ging er in mevrouw Stolk om. Ze hield het hoofd gebogen. Met toenemende verwondering had ze geluisterd. Blijdschap om Leo's eerlijke bekentenis en zijn ridderlijke poging om goed te maken, wat hij verkeerd gedaan had, vervulde haar. En tegelijk de gedachte: dat was het, waarom Rien een vijandige houding aannam, hij voelde zich onrechtvaardig beschuldigd. Hij had hoegenaamd geen schuld en hij was te trots, om zich te rechtvaardigen. Hoe verkeerd hadden ze zijn houding uitgelegd en hoe kortzichtig waren ze geweest. Beiden, zij en haar man, hadden hem verkeerd beoordeeld. Zijn witte, ontstelde gezicht, toen Leo als dood op de grond lag, was dus niet het gezicht geweest van iemand die zijn drift had willen koelen. Hoe had ze het ook kunnen denken? En waar had ze de gedachte aan opzet en wraakneming, al was het dan maar één ogenblik, vandaan gehaald?

„Ik ben blij,” zei ze ernstig, „dat je me alles gezegd hebt. Had je het maar eerder kunnen doen. We hebben

alle drie tegenover Rien iets goed te maken. Jongen, nu zie je, hoe kleine dingen grote gevolgen kunnen hebben. Ik wil er niets meer van zeggen. De wroeging, die je gehad hebt, is een grote straf voor je geweest. Ik hoop dat je geleerd zult hebben en dat je Rien nu met andere ogen zult bekijken, want, Leo, iedereen is niet zo, dat hij zich laat aanleunen, iets lelijks gedaan te hebben."

„Nee,” schudde Leo en toen, weer met het gezicht naar de muur: „Hij zal nu nog groter hekel aan me hebben. Ik had het u al een paar dagen eerder moeten vertellen, Moeder.”

Ze boog zich over hem heen en zei teder: „Je hebt verkeerd gedaan, niet alleen tegen hem, maar ook tegen God. Je moet Hem schuld belijden, Leo, en om vergeving vragen en je voornemen Rien in 't vervolg anders te behandelen.” Ze kuste hem; zijn gezicht was vochtig. „Wilt u het ook tegen vader zeggen. . . . en tegen Toeti?”

Ze beloofde het hem. „Zal ik vragen of Rien. . . .?”

„Morgen,” antwoordde hij snel, z'n gezicht afvegend.

Mijnheer Stolk zat achter zijn bureau, toen z'n vrouw binnenkwam.

„Wel,” vroeg hij vriendelijk, „'t is nu toch nog geen tijd voor m'n bouillon?”

„Nee,” zei ze, „maar ik moet je wat vertellen, nee, niet over Leo. Hij is best, maar, man, er is een misverstand geweest. Rien heeft aan Leo's ongeluk niet de minste schuld.”

Ze vertelde hem wat ze wist van Leo en het deed haar

pijn, op z'n gezicht de teleurstelling en het verdriet te zien.

„Dat had ik. . . van Leo niet gedacht. Dat hij zoveel uren heeft gelegen, terwijl hij wist dat Rien. . . .”

Zij legde een hand op zijn arm. „Wat kunnen mensen

zich vergissen, hè? In Rien had je zo iets veeleer vermoed, is het niet? En nu blijkt, dat hij zich tegen onze verdenking niet eens verdedigd heeft.”

„Maar, in de tuin. . . hij keek zo. . . schuld bewust en omdat hij hem veertien dagen geleden ook op zijn lijf zat, dat heb ik zelf gezien, dacht ik niet anders. . . en jijzelf?”

„Ja, toen ik Leo zag liggen en ik dacht, dat hij dood was en Toeti's geschreeuw hoorde, toen dacht ik ook dat hij. . . .” Ze zweeg plotseling.

„Nu?”

„Toen dacht ik zelfs, ondanks mijn grote ellende, éven dat hij uit jaloezies hem dat had aangedaan, omdat ik z'n aard ken en weet, dat hij gauw verbitterd is en wraak neemt. Maar nu heb ik spijt van die gedachte. O, Steef, ik heb dat kunnen denken en hij heeft het vast gemerkt. En dat is verschrikkelijk.”

„Het spijt me, het spijt me echt,” zei mijnheer Stolk.

Rien zat nog boven in zijn kamertje. Toen tante Tine de deur uitging, had hij gewild, dat ze terugkwam, maar hij had niet geroepen. Er was iets van binnen dat hem tegenhield. Als ze maar niet iets lelijks geloofd had. Als hij maar niet één moment in haar ogen gezien had, een hard en bitter verwijt, dan zou alles anders geweest zijn. Hoe had ze kunnen denken, dat hij op zo'n manier wraak zou nemen. Het wàs waar, hij sloeg er gauw op in; als Leo van hem op zijn nek had gekregen, had hij het heus wel eens fijn gevonden. Maar dit. . . . Had hij niet gezien dat Toeti's handjes loslieten en dat ze achterover helde? Maar dat zou niemand geloven. Nee, iets lelijks dachten ze, iets dat gemeen was, vals. . . . o, en Leo, Leo was de schuld van alle ellende. O, hoe hij hem haatte, met heel zijn hart!

Boven in zijn kastje, goed verstopt, lag het mooie, dat voor háár alleen was. In zacht papier was het verpakt. Uren, dagen, alle vrije ogenblikken had hij er aan gewerkt, om het zo fijn mogelijk te maken, maar. . . . ze zou het nooit krijgen, nooit. . . . Ze zou het ook nooit weten, nooit. Ze had hem verachtelijk aangekeken.

Zij.... oom Steven ook, maar dat was minder erg, maar juist zij....

Een bleke, kleine jongen schreide in diepe wanhoop, omdat hij zelf geen raad wist met zijn bezeerd en opstandig hart en omdat het leven hem toch niet schelen kon, geen zier! Hij zou weggaan, vast en zeker. Hoè, dat moest hij nog verzinnen, maar er zou zeker iets op te vinden zijn.

Wát zou hij hier langer doen? Was hij maar nooit gekomen en had zijn vader hem maar meegenomen naar Curaçao. Eigenlijk kon het hem niet schelen, waar hij terecht kwam, als hij hier eenmaal vandaan was.

Tante Tine was er en Toeti. . . . nee, nee, aan hèn wilde hij nu niet denken. Zoals ze gekeken had, gisteren, zo bedroefd en verbaasd. Hij had wel willen praten, maar hij kòn het niet. Hij had haar nog willen terugroepen, maar ook dat had hij niet gekund. Als ze maar gezegd had: ik heb nooit, niet één ogenblik gedacht, dat jij het gedaan had, dan zou het goed geweest zijn, maar dat had ze niet kunnen zeggen, want het tegendeel had hij maar al te duidelijk in haar ogen gelezen, toen ze naar hem keek in de tuin.

Toen, — daar waar Leo lag met gesloten ogen, voorover en doodstil — toen had hij gevoeld: tante Tine en oom Steven en Leo en Toeti. . . . ze hóren bij elkaar en hij stond er buiten. Tante Tine was Leo's moeder en Leo was haar kind, haar jongen en hij, Rien, werd buitengesloten en. . . . voor een lafaard gehouden, die op een lelijke manier zijn kans had waargenomen om zich te wreken.

Rien maakte het èrger dan het wàs. Het was immers begrijpelijk, dat mevrouw Stolk, toen ze dacht, dat Leo dood op de grond lag, een ogenblik had gemeend, dat Rien de schuld daarvan was? Ze kende hem immers en ze wist, hoe driftig hij was? Ze kon toch niet dadelijk gevraagd hebben, hòe is dat gekomen? Ze was zo bang

geweest om haar jongen. . . . Trots en onverzettelijk was Rien. Het kon nóóit meer goed worden, dacht hij. Tante Tine en Leo zouden in 't vervolg altijd samen zijn en hij. . . . hij zou weggaan en nóóit meer willen weten, dat er een heel lieve vrouw in de wereld was, van wie hij zeker niet méér gehouden zou hebben, als ze zijn moeder geweest was.

Hij balde zijn vuisten en huilde van ellende. Hij, Leo, was de schuld van alles en nu werd die nog vertroeteld en verwend. O, hij haatte hem, hij haatte hem. . . . en oom Steven. . . . En als hij Toeti niet gegrepen had, was er vast een erger ongeluk gebeurd. Inplaats dat ze hem dankbaar waren!

Nadat mevrouw Stolk naar haar man was gegaan, om hem te vertellen van Leo's bekentenis, had ze met een verlicht hart gedacht: nu wordt alles weer goed; nu ga ik naar Rien toe om hem alles te zeggen, arme, lieve, flinke jongen, wat een vreselijke dagen zijn dit voor hem geweest. Het had haar zo gespeten, dat ze hem beschuldigd hadden. De schijn had hij ook tegen gehad. Ze zou hem in haar armen sluiten en zijn verdriet wegkussen en zeggen, dat nu alles weer goed zou worden en dat hij Leo maar moest vergeven.

Ze liep weer naar zijn kamertje. Het licht was uit en de deur op slot. „Rien,” riep ze dringend en zacht, om Toeti. Maar er kwam geen antwoord. Hij was naar bed gegaan. Ze voelde zich teleurgesteld. Weer een nacht in te gaan, zonder dat het goed was, leek haar verschrikkelijk. Waarom deed de jongen elke avond zijn deur op slot tegenwoordig? En waarom had hij niet goedennacht gewenst? Zou hij werkelijk slapen of zich

slapende houden? Morgen zou ze zeggen, dat ze het afsluiten van zijn deur niet langer goed vond.

„Rien,” probeerde ze nog eens, „doe open, ik weet alles, jongen, ik wil met je praten.”

Maar Rien duwde z'n hoofd in het kussen. „Nee, nee,” zei z'n hart opstandig, „ga wèg, ga maar wèg, naar hèm toe, het kan toch nooit meer goed worden. Nee. . . ik wil niet luisteren.”

„Rien slaapt al,” zei ze moedeloos tegen haar man, „tenminste,” liet ze er snel op volgen, „de deur is dicht, hij houdt zich misschien slapende.”

„Ja, ja,” deed mijnheer Stolk afwezig, even opkijkend van zijn werk.

„Luister eens naar me, Steef. Ik zou graag hebben, dat jij, dat wij nu mèt elkaar gaan proberen een prettige verhouding te krijgen tussen de jongens.” Ze vroeg het bijna smekend.

Mijnheer Stolk keek haar aan: „Dat is best, vrouw, natuurlijk. Nu alles weer goed is, zal dat ook wel gaan. Ik zal. . . óók natuurlijk tegen Rien zeggen, dat ik. . . eh, dat ik, nu ja, ik hèb hem verkeerd beoordeeld, hoewel, ja, het was verkeerd. Ik kan haast nog niet ge-

loven, dat Leo schuld aan z'n ongeluk heeft gehad, maar hij zegt het zelf."

Het was ook moeilijk voor hem, om dat te geloven, om aan te nemen, dat zijn jongen, in wien hij niets slechts kon zien, in staat was, iemand tot het uiterste toe te tarten, en te bekennen, dat Rien zich nobel had gedragen. Rien, die kleine, bleke, stille jongen, dat vreemde kind, dat hij niet mocht, dat zo ver achterstond bij zijn fermem, wilden Leo. En heel dikwijls had hij deze avond die zin voor zichzelf herhaald: „ik kan het bijna niet geloven."

Voor mevrouw Stolk naar haar slaapkamer ging, probeerde ze nog eens gehoor bij Rien te krijgen, maar het was vergeefs. Met een zucht liet ze de knop los.

Leo sliep gerust, een hand onder zijn hoofd. De wond genas snel, want hij was een gezonde jongen. Door de koorts van de eerste dagen was hij wel mager geworden en hij zou altijd een litteken boven zijn linkeroog houden volgens den dokter. Hoe dankbaar was ze, dat hij geen groter ongeluk gekregen had. En Toeti. . . . ze had kunnen vallen erger nog dan Leo. Als Rien haar eens niet gegrepen had? De tuin was erg groot. Leo kon een snelle vaart gehad hebben. Ze had gerild bij die gedachte. God had het verhoed, gelukkig.

Om twaalf uur was er doodse stilte in het grote huis en ook er om heen. Een enkele maal snorde een auto langs de weg. Verder was er geen geluid. . . .

Een overspannen, tengere jongen stond gereed om weg te gaan. Waarheen? Het kon hem niet schelen. In z'n tas had hij z'n schetsboek en wat kleren. Alles

kon hij niet meenemen. In z'n portemonnaie zat één gulden en drie en zestig cent. Op zijn tafeltje, keurig ingepakt, het cadeau voor tante Tine. . . . Eerst had hij het willen vertrappen, maar later had hij bedacht om het neer te leggen, zodat ze het toch zou vinden. Hij had gehuild, toen hij het daar neerlegde. Morgen. . . . zou ze het vinden. Zijn hart hamerde en zijn handen voelden klam. Hoewel het zacht weer was, hilverde hij als van kou en zijn tanden sloegen tegen elkaar.

Waar wou je heen, Rien? Je bent ziek, ziek van narigheid en je denkt niet door. . . . Waar moet je naar toe en denk je er helemaal niet aan, dat je iets verkeerd gaat doen? Komt het omdat je zoveel dagen achter elkaar nièt hebt gebeden? Ben je God vergeten, en is het daarom zo hard en bitter in je?

Geruisloos, zijn schoenen in de hand, opende hij de deur en sloop de treden af. Niemand had dat gehoord, maar nu kwam de grote moeilijkheid.

De voordeur was op slot; hij zou door de tuinpoort moeten. Het was niet donker in de tuin, want de maan

stond aan de hemel en bescheen het pad, dat naar de poort voerde. Gelukkig was dat een tegel- en geen grindpad, dat hem zou verraden. Maar het licht was hinderlijk, hoewel niemand natuurlijk iets van zijn vlucht zou vermoeden.

Hij stond buiten. Schuw keek hij naar het raam van de grote slaapkamer. Heftig bonsde zijn hart en zijn knieën knikten. Wat vreemd leek de tuin bij avond, vreemd, geheimzinnig. Toeti zou. . . . nee niet denken aan Toeti. . . . hij moest voortmaken, hij moest wèg.... Opeens stond hij als aan de grond vast. De hond van de burens sloeg aan, liet een dreigend en doordringend geblaf horen. Doodstil stond Rien en het was nu of zijn hart ophield te kloppen. Als de burens onraad zouden vermoeden - of oom of tante — zou het uit zijn, zou hij terug moeten en hij wou niet terug. De hond zweeg en Rien bleef staan. Hij durfde geen stap meer doen. Misschien als het dier weer zou inslapen.

Het gebeurde nooit dat de hond van de burens zich 's avonds of 's nachts liet horen. Er was nooit onraad. Er slopen nooit dieven om de huizen. Daarom was dit een vreemd, hard geluid, een onbekend en angstwekkend geluid. Mevrouw Stolk, die nooit vast sliep, schrok wakker en luisterde.

„Hoe vreemd,” dacht ze. „Joeke is altijd stil en nu. . . . er zal toch niets zijn?” Nee, het waarschuwend geblaf herhaalde zich niet. Ze kon weer gaan slapen. Toeti was blijkbaar niet wakker geworden. Maar mevrouw Stolk kon niet slapen. Haar gedachten waren onmiddellijk weer met de gebeurtenissen van de laatste da-

gen bezig. Onrustig bewoog ze zich heen en weer. Ze was niet bang, maar het was toch vreemd, dat het dier alarm gemaakt had. De maan scheen naar binnen; wat een lichte nacht zou het worden. Twaalf wees de wekker. Behoedzaam stond ze op en liep naar het venster. Ze kon nu voorlopig toch niet slapen.

En wat ze toen zag deed haar verstijven van schrik en maakte haar lippen stom. Die kleine gestalte daar, in het matte maanlicht, was Rien en alsof hij voelde, dat hij ontdekt was, keek hij naar boven en staarde haar aan, ontzet, zonder iets aan zich te verroeren.

Eén moment kwam de onzinnige gedachte in hem op te vluchten en alle voorzichtigheid te vergeten, maar hij wist tegelijk, dat zijn poging nutteloos zou zijn.

Hoe mevrouw Stolk zoveel tegenwoordigheid van geest had om niet haar man wakker te maken, wist ze later niet. Misschien omdat ze zéker was van 't feit, dat Rien nu niét weg zou gaan. Ze liep zo vlug als haar trillende voeten haar wilden dragen naar beneden en even later stond ze doodsbleek in de achterdeur, doodsbleek en zwijgend.

Eén verlangen leefde nu nog maar in Rien. Hij dacht er niet eens aan, dat zijn plan mislukt was. Hij wilde nu alleen maar bij haar zijn. Hij wankelde als een klein kind, dat nog niet goed lopen kan, naar haar toe en mevrouw Stolk ving hem op en bracht hem naar de huiskamer. Een oneindig medelijden vervulde haar. Hij had willen weglopen, dat had ze dadelijk begrepen. Hij kon niet langer vechten tegen zijn verdriet en de miskennis die hem waren aangedaan. Hoe ziek moest dit arme, kleine hart zijn.

Ze legde hem zwijgend op de divan, een kussen onder z'n hoofd, een paar in zijn rug. Zwijgend haalde ze een plaid en dekte hem toe.

Ze vroeg niets en verweet niets. Hij lag met zijn gezicht naar de muur. En toen ze een hand op zijn gloeiend hoofd legde, ging er een schok door hem heen en begon hij te snikken, wild en hartstochtelijk. Ze liet hem begaan en huilde zelf ook.

Als ze eens niet wakker was geworden. . . . wat dan? Had God niet gewaakt over hem, over haar, over hen allen, zodat het vreselijke, dat ongetwijfeld zou gevolgd zijn, niet gebeurd was? Vorige week zat ze aan het bed van Leo en nu. . . . Ze was verslagen en bedroefd. Moest dit zo door gaan en kwam er geen eind aan de narigheid?

Na een poosje lag Rien stil en ineens wist ze woorden te vinden.

Ze boog zich over hem heen en zei teder:

„Wat ben je moe, lieverd, vertel het me toch, je bent zo ziek, Rien, je bent van binnen ziek. Wat heb je willen doen? God heeft je bewaard voor een grote dwaasheid, weet je dat wel? Was je zó boos of zó verdrietig en heb je niet gevraagd, of God je wilde helpen?”

Hij lag stil te luisteren en hij verlangde, dat ze nog wat zou zeggen, dat éne, dat ze aldoor geloofd had, dat hij niets gedaan had. Maar het kwam niet. . . .

„Het spijt me zo, dat je dit verdriet gehad hebt, Rien, als je wist, hoe het me speet, toen ik hoorde van Leo.... ja, ik weet alles, hij heeft het me verteld. Ik had het je vanavond nog willen zeggen, maar je deur was op slot. Hij heeft erge spijt en. . . . ik ook.”

Rien keerde zich om; zijn ogen schitterden onnatuurlijk en zijn stem klonk hees, toen hij zei: „U hield niet meer van me, ik heb het gezien aan uw ogen, in de tuin. Toen dacht u dat ik met Leo gevochten had en oom Steven ook en dat. . . . nu kan het nooit meer goed worden, nooit,” herhaalde hij moedeloos.

„Ik hield aldoor van je, alleen, ik wil het niet ontkennen, ik heb een ogenblik geloofd, dat jij hem neergegooid had, toen ik jouw ontstelde gezicht zag en het bloed, dat over de grond liep en Toeti hoorde schreeuwen in haar angst. Toen heb ik dat geloofd, maar nu.... het spijt me; je moest me dit maar vergeven, Rien. . . . Doe je dat?”

„Ja,” zei hij zacht, met een zucht van verlichting, omdat hij het nu zeggen kon.

„Maar,” ging de vriendelijke, moederlijke stem naast hem voort, „je hebt al die tijd je hart voor mij gesloten gehouden. Je bent hard en onverzettelijk geweest. Je dacht, dat je in je recht stond Leo te hâten en je hield je voor een edelen en flinken jongen. Trots kan ook verkeerd zijn. Je kon mij niet vergeven, dat ik je verdacht had en zèlf was je verbitterd tegen Leo. Jij hebt ook schuld, Rien.”

Bij haar laatste woorden kromp hij in elkaar, alsof zij hem geslagen had.

„Schuld?” vroeg hij kleintjes.

„Ja, je hield je voor beter dan je was. Je was beledigd en hebt alleen maar aan jezelf gedacht. Niet aan Leo, die wel door eigen schuld met een diep gat in zijn hoofd, de eerste dagen doodziek was. Niet aan oom Steven, die bang was zijn jongen te moeten missen. En niet aan mij, die verdriet had om jullie allemaal.”

Nee, tante Tine spaarde hem niet. Haar stem klonk beslist, maar niet bestraffend. Wonderlijk, nu werd alles anders. Hoe was dat dan?

Hoe had hij de dingen zo verkeerd kunnen zien? Had hij dus óók schuld? „Niemand heeft ooit het recht een ander te hâten, Rien.”

Haten, haten, het lelijkste woord, dat bestond. Wie had dat ook weer gezegd? Hij had er nooit meer aan gedacht. Op school. . . . „het lelijkste werkwoord, dat bestaat, jongens. . . . is hâten”. Hâten betekent: oorlog, dood, verbittering. — Hij had gemeend te mógen hâten.

„Ik wist niet dat Leo. . . . ik dacht niet dat hij alles zou zeggen.”

„En al had hij het nièt gedaan, dan nog zou je geen recht hebben zo verbitterd te zijn. Weet je nog de gelijkenis van den man, die iemand veel schuldig was en wat hij deed, ~~dat~~ zijn schuld hem werd kwijtgescholden? Hoe hij zich gedroeg tegen den armen stakker, die om uitstel van betaling vroeg? Ja? Weet je het

nog? We hebben allen grote schuld voor God en Hij heeft ons die niet laten betalen, maar Zelf betaald aan het kruis. En zou jij nu” Ze hield op, want hij huilde en verborg zijn gezicht in de plaid. Hij had de gelijkenis begrepen en ze was er dankbaar voor.

De klok sloeg halféén. Ze huiverde in haar nachtjapon, maar toch ging ze nog niet weg.

Ze nam zijn hand in de hare.

„Morgen is het „Goede Vrijdag”. Dan denken we aan het feit, dat Jezus voor onze zonden gestorven is. Je bent nog geen groot mens, maar je zult misschien wel begrijpen, dat alle zonde, klein of groot, in Gods ogen zònde is en dat daarvoor vergeving moet gevraagd worden. Dat kun je niet doen, als je Leo een kwaad hart toedraagt. En dan kun je ook geen blij Paasfeest vieren. Rien, Rien,” ging ze voort, dringend, en ze pakte ook z’n andere hand, „laat je leren door deze les. Je hebt zo’n moeilijke aard. Alleen door heel dicht bij Jezus te leven, zul je er toe komen je vijanden te vergeven; door er altijd weer aan te denken, dat Hij ook jou wil vergeven.”

Het was of een zachte hand de harde trek van Rien’s gezicht had weggestreeld. Hij lag rustig en met grote aandachtige ogen naar zijn tante te kijken.

„Ik wil hierdoor Leo niet vrijpleiten. De bom is eindelijk gebarsten. De spanning tussen jullie werd voortdurend groter en ondraaglijker. Jullie zagen dingen, die niet bestonden. Leo dacht, dat ik niet meer van hem hield en werd jaloers op jou, zonder reden en jij was jaloers op hem, omdat hij overal nummer één is en er op uit was om jou te plagen en dwars te zitten. Zo zie

je hoe verkeerd het is, als mensen jaloers zijn op elkaar.”

Ze stond op en legde een deken over hem heen.

„Nu moet je gaan slapen, jongen. Niemand hoeft te weten, dat je hier ligt. Ik ben morgen toch het eerst beneden. Blijf maar rustig liggen. Ik geloof, dat je nu wel weer gauw beter zult zijn, zou het niet?”

Ze keek zo hartelijk op hem neer, dat hij zich oprichtte

en beide armen om haar hals sloeg en met een snik fluisterde:

„Ik, ik. . . heb spijt, Tante, wilt u mij vergeven?”

„Natuurlijk, lieverd, maar mij heb je niets aangedaan, alleen die wegloperij,” zei ze nu schertsend, met een blij gevoel, dat het nu pas goed zou worden tussen de jongens. „En nu slapen, welterusten, Rien.”

Hij lag alleen en hij keek door het raam naar de wolken, die voor de maan heenschoven. Nu lag hij hier en een uur geleden stond hij met een boos hart gereed

om voor altijd weg te gaan. Tante Tine, zoals zij alles zeggen kon en hem begreep. Als hij was weggegaan, zou hij niemand meer gehad hebben, ook Toeti niet. Hij had dwaas gedaan en hij voelde nu heel goed, dat hij ook schuld had.

Hij stond op en knielde voor de divan en bad, of God hem wilde vergeven, meer niet; hij wist niet, wat hij nog meer vragen moest. Maar daarna was er een grote rust in zijn hart.

Ik heb nog een pakje voor u." Gespannen keek Rien toe, hoe z'n tante het touwtje losmaakte.
„Wat zou ze zeggen?

Toen het papier ritselend op de vloer viel, liep ze naar het raam en hield het lijstje op armslengte van zich af en bekeek het zwijgend.

„Wat fijn," zei ze toen zacht. „Wat mooi, Rien, een gedeelte van het land van boer Van Linge, een stukje van de boerderij, het slootje, het hek, ginds een paar wilgen." Toen legde ze het op tafel.

„Dank je wel, Rien, ik ben er heel blij mee." Ze trok hem naar zich toe. „Wat een heerlijk bezit, zo'n gave. Ik heb je er vaak om benijd."

Hij kleurde en staarde haar verbaasd aan.

„Wist u dan. . . . dat ik. . . . hebt u dan wel eens. . . ." Glimlachend legde ze haar handen op z'n tengere schouders.

„Ik wist niet, dat je dit voor mij gemaakt had, maar je hebt wel eens iets op je tafel boven laten liggen, een schrift waarin ik wel eens gebladerd heb, een los blaadje. Ik wist ook van mijnheer van Duin dat je goed tekenen kon."

Dat was heerlijk om te horen en de zoetste beloning voor al de moeite, die hij zich getroost had en nu durfde hij haar ook het andere toevertrouwen: „Ik. . . . ik doe het zo graag, Tante, ik zou altijd, mijn hele leven willen tekenen. Ik heb zóveel schetsboeken vol. Wilt u die eens zien?" vroeg hij in één adem.

„Ja," zei ze, „graag." Toen legde zij weer haar handen

op zijn schouders en zei ernstig: „Als je werkelijk talent hebt — en ik geloof het — zul je tòch moeten leren en je inspannen. Je kunt nooit iets bereiken zonder inspanning. Zul je dat goed onthouden? Dit, deze gave moet een aansporing voor je wezen, om het andere, het minder prettige, goed te doen.”

Hij knikte stralend. „Ik durfde er nooit over praten, maar ik. . . ben zo blij, dat u het nu weet. O, Tante,” hij klemde z'n kleine handen in elkaar en zei hartstochtelijk: „wat ik nù weer voor u ga tekenen, wordt nog veel mooier. O, ik zou alles wat mooi is voor u willen tekenen.”

Zal ik bij je blijven, Leo? Dan kan vader met Rien naar de kerk gaan."

„Wat u wilt, Moeder. U kunt ook wel mee-gaan; ik ga toch slapen."

Ze duwde de kussens stevig in z'n rug. „Nee," zei ze, „Toeti is er toch ook. Ik zou je vast niet alleen laten. 'k Zal vader laten beslissen."

„Moeder!" Hij greep haar hand. „Rien was heel aardig. . . . en hij zei, dat hij ook z'n best zou doen om goeie vrienden met me te worden. Moeder, ik geloof dat ik. . . . nu in 't vervolg wel met hem zal kunnen opschieten."

„Gelukkig," zei mevrouw Stolk dankbaar. Ze zette een glas water naast hem neer. En weer greep hij haar hand.

„Moeder. . . ., houdt u nu weer net zoveel van me als vroeger?"

„Kind," ze kuste hem innig, „nèt zoveel; ik heb nooit minder van je gehouden."

Leo aarzelde even, maar hij vroeg het toch:

„Maar. . . . van wie. . . . ik bedoel, als u nu eens één van beiden moest missen, wie zou u. . . ."

Ze begreep hem en glimlachte.

„Ik houd het meest van jou, mijn eigen jongen," antwoordde ze rustig en zeker.

Hij zuchtte en toen ze hem nog eens kuste en bij de deur naar hem omkeek, had hij ineens weer het oude,

vertrouwde naampje voor haar, dat hij in maanden niet genoemd had: „dåg — Mamaatje!”

„Oom Steven blijft bij Leo en Toeti thuis; wij kunnen samen naar de kerk, Rien.”

„Goed, Tante, ik kom dadelijk.”

Ze wachtte op hem in de tuin. Het was een regenachtige dag geweest, maar nu was het droog. De aarde rook heerlijk naar bloesem. Ze haalde diep adem. Wat een mooie stille avond.

„Ben je daar? We kunnen langzaam wandelen.” Ze haalde zijn arm door de hare. „Jongen,” zei ze met een zucht, „wat ben ik dankbaar; een week geleden om deze tijd had ik niet durven denken, dat ik vanavond hier zou lopen, met zo'n heerlijk rustig gevoel. Ik ben zo wanhopig geweest. Maar nu. . . . wat zullen we nu Zondag een mooi Paasfeest vieren. Leo wordt weer beter en jullie beiden weer goed met elkaar. . . . alles weer goed. . . . is het niet heerlijk?”

Rien knikte blij. Ja, 't was een heel wat prettiger gevoel, geen ruzie meer te hebben. Die Leo. . . . dat hij zo eerlijk zou kunnen zijn, had hij nooit gedacht.

Wat een mooie weg. Links en rechts stonden populieren, de bomen met de beweeglijke blaadjes. Hoe klein en teer waren ze nog.

„En jouw cadeau,” ging de warme stem naast hem voort, „wat zal het een ereplaats krijgen in de huiskamer. Wie zal zeggen, wat er nog uit je groeien zal. Laten wij dit achterwegje nemen, zo, 't is misschien wel wat slikkerig, maar daar zijn we niet bang voor, hè?”

Ze liepen alleen op het smalle paadje, vlak langs de sloot.

Roerloos lagen de koeien, de geweldige koppen stil en dromerig. Het land zag er vredig uit en je rook waar je ging het voorjaar.

Goede-Vrijdagavond. Straks de prediking van het kruis, overmorgen van de opstanding.

Zó was het immers, door het donker naar het licht! Overmorgen zouden de Paasklokken luiden over de wereld.

Straks de prediking van het kruis, van het Offer van Christus. Was het te moeilijk voor Rien om het te begrijpen? O zeker, later, láter zou hij het beter begrijpen.

„Hoort u, Moeder.” Toeti boog zich uit het raam. „De klokken.”

Mevrouw Stolk luisterde glimlachend. Wonderlijk ontroerend klonk dat gebeier, zo blij en feestelijk.

„Opstanding, opstanding! Wien zoekt ge in het graf? Christus? Maar Hij is dáár nu niet meer, Hij is opgestaan en leeft nu in de Hémel, voor altijd. . . . Weest blij, weest vrolijk en dankbaar, want de Heer is waarlijk opgestaan!”

Ze wenkte naar Rien en ook mijnheer Stolk kwam aan het venster. Leo lag nog in bed.

De vogels kwetterden; de voorjaarsbloemen geurden, de zon scheen. Er lag diepe vreugde op haar gezicht,

toen ze hen één voor één aankeek en met haar lieve
stem zei:
„Gezégend Paasfeest!”

